

**Звіт про результати аудиту ефективності використання
бюджетних коштів на забезпечення виконання функцій та
завдань Вищою кваліфікаційною комісією суддів України
22 серпня 2023 року**

Відповідальний:

Член Рахункової палати

Геннадій ПЛІС

Київ

<http://www.rp.gov.ua>

Вступне слово члена Рахункової палати

Україна є суверенною і незалежною, демократичною, соціальною, правовою державою (стаття 1 Конституції України).

Отже, наявність в Україні незалежної та ефективної системи правосуддя – головна ознака правової держави.

Неупередженість судових рішень є важливим для забезпечення верховенства права, адже правосуддя в Україні здійснюється виключно судами, які ухвалюють рішення іменем України.

Таким чином, якісне і своєчасне укомплектування професійними суддями усіх передбачених законодавством ланок суддівської системи є не тільки гарантією визнання України як правової держави, а й надзвичайно важливим фактором здійснення справедливого правосуддя, що забезпечує стабільність країни, довіру громадян і міжнародних партнерів до влади.

Важлива роль у процесі побудови ефективної системи правосуддя належить Вищій раді правосуддя, яка вносить подання про призначення судді на посаду, ухвалює рішення про звільнення судді, переведення судді з одного суду до іншого, вживає заходів щодо забезпечення незалежності суддів, розглядає скарги про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді тощо.

Не менш важлива роль у побудові ефективної системи правосуддя і

підтвердженні статусу України як правової держави належить Вищій кваліфікаційній комісії суддів України, що здійснює добір кандидатів на посаду суддів, організацію спеціальної перевірки перед їх призначенням та проведення кваліфікаційного іспиту, внесення рекомендації щодо переведення суддів тощо. Отже, від ефективності, продуктивності і результативності роботи ВККСУ безпосередньо залежить якісне і своєчасне укомплектування судів.

Аудит ефективності використання бюджетних коштів на забезпечення виконання функцій та завдань Вищою кваліфікаційною комісією суддів України засвідчив низку проблем і недоліків у забезпеченні функцій добору, призначення та оцінювання суддів, а також у функціонуванні системи судочинства. Надані рекомендації за результатами аудиту спрямовані на усунення встановлених недоліків і проблем, мінімізацію та нівелювання неналежного забезпечення системи правосуддя, підвищення ефективності роботи Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

Дякую всім, хто брав участь у проведенні аудиту, а також об'єктам контролю за співпрацю та надання інформації.

Аудит проведено із застосуванням методології, яка ґрунтується на Міжнародних стандартах вищих органів аудиту, зокрема ISSAI 100, ISSAI 300, ISSAI 3000, GUID 3910 та ISSAI 4000.

*З повагою
член Рахункової палати
Геннадій ПЛІС*

ЗМІСТ

1. РЕЗЮМЕ ДЛЯ КЕРІВНИЦТВА	4
2. ВСТУП.....	6
3. ЧИ ДОСЯГНУТО ЦІЛЕЙ З ФОРМУВАННЯ СУДДІВСЬКОГО КОРПУСУ.....	9
4. ЧИ ДОСЯГНУТО ЦІЛЕЙ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ОЦІНЮВАННЯ ..	25
5. ЧИ СТАВ ПРОЦЕС ВЕДЕННЯ СУДДІВСЬКИХ ДОСЬЄ (ДОСЬЄ КАНДИДАТІВ НА ПОСАДУ СУДДІ) ЕКОНОМНІШИМ.....	27
6. ЧИ БУВ ПРОЦЕС ПЛАНУВАННЯ ТА ФІНАНСУВАННЯ ЗАХОДІВ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ФУНКЦІЙ І ЗАВДАНЬ ВИЩОЮ КВАЛІФІКАЦІЙНОЮ КОМІСІЄЮ СУДДІВ УКРАЇНИ ПРОДУКТИВНИМ, РЕЗУЛЬТАТИВНИМ, ЕКОНОМНИМ	32
7. ІНФОРМАЦІЯ ПРО АУДИТ.....	46
8. СПИСОК СКОРОЧЕНЬ.....	49

1. РЕЗЮМЕ ДЛЯ КЕРІВНИЦТВА

В аудиторському звіті надані результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів на забезпечення виконання функцій та завдань Вищою кваліфікаційною комісією суддів України за 2019–2022 роки щодо:

✓ забезпечення виконання функцій та завдань ВККСУ як державним колегіальним органом суддівського врядування;

✓ економності, продуктивності та результативності використання коштів державного бюджету за бюджетною програмою «Забезпечення здійснення правосуддя місцевими, апеляційними судами та функціонування органів і установ системи правосуддя» (КПКВК 051020).

За результатами аудиту надається загальна оцінка та висновки щодо ефективності використання бюджетних коштів на забезпечення виконання функцій та завдань ВККСУ.

Аудит засвідчив: припинення з 07.11.2019 повноважень членів ВККСУ унеможливило швидке формування її кадрового складу та належне забезпечення діяльності, що створило істотні перешкоди для здійснення ефективного судочинства загалом.

Одночасне звільнення у 2019 році членів ВККСУ негативно вплинуло на добір суддів та контроль за їх професійністю і доброчесністю, що, відповідно, не сприяло довірі громадян до судової гілки влади, її авторитету, відновленню законності і справедливості.

Через незатвердження постійної кількості суддів у місцевих та апеляційних судах, сповільнення верифікації інформації ВРП та ДСАУ (не запроваджено ЄСІТС) є ризики нормативно-правового та організаційного характеру для системи правосуддя.

Цілі кваліфікаційного оцінювання не досягнуто: щодо 42,2 відс. суддів оцінювання не завершено. Як наслідок, є ризики здійснення правосуддя судьями, які не мають достатнього професійного рівня.

КЛЮЧОВІ ПИТАННЯ АУДИТУ

Чи досягнуто цілей формування суддівського корпусу

Чи досягнуто цілей кваліфікаційного оцінювання

Чи став процес ведення суддівських досьє, досьє кандидатів на посаду судді економнішим

Чи був процес планування та фінансування заходів із забезпечення виконання функцій і завдань ВККСУ продуктивним, результативним, економним

Водночас впроваджена у ВККСУ система автоматизації робочих процесів, майнові права власності на яку за ВККСУ не закріплено, унеможлиблює формування та ведення суддівського досьє (досьє кандидата на посаду судді). До того ж ця система не інтегрована до ЄСІТС (не забезпечує обміну даними).

Затверджені в паспорті бюджетної програми за КПКВК 0501020 на 2019 рік два результативні показники не дають можливості здійснити передбачену абзацом першим частини п'ятої статті 20 БКУ (із змінами) оцінку ефективності бюджетної програми за напрямом використання бюджетних коштів «Забезпечення виконання функцій та завдань ВККСУ».

Крім того, внаслідок затвердження в цьому паспорті результативного показника якості «Частка осіб, що успішно пройшли кваліфікаційне оцінювання, у загальній кількості осіб, що проходили оцінювання» в обсязі 80 відс. є ризик незабезпечення об'єктивного кваліфікаційного оцінювання суддів, оскільки заздалегідь встановлено певні маркери для членів ВККСУ.¹²

У зв'язку із змінами у чинному законодавстві у 2019–2022 роках, затверджені ВККСУ нормативні акти потребують актуалізації та узгодження із законодавством з урахуванням європейських стандартів і кращих міжнародних практик (перегляд наявних процедур відбору суддів та кваліфікаційного оцінювання, норм Регламенту ВККСУ, Положення про секретаріат, Положення про інспектора тощо).

Виявлено також окремі порушення та недоліки у використанні коштів державного бюджету.

Так, встановлено, що, внаслідок незабезпечення належного контролю ДСАУ як головним розпорядником бюджетних коштів, ВККСУ допущено неефективне управління коштами державного бюджету – 432,9 тис. грн; непродуктивне використання коштів – 863,2 тис. грн; з порушенням

КЛЮЧОВІ ФАКТИ

Відсутність вихідних даних для визначення кількості вакантних посад суддів у місцевих та апеляційних судах.

У резерві на заміщення вакантних посад суддів місцевих судів перебувало 214 кандидатів (17,7 відс. потреби).

За понад три роки не завершено процедур конкурсу на зайняття 418 посад суддів.

Не проведено кваліфікаційного оцінювання щодо 2009 суддів.

Упродовж 2022 року вперше на посаду судді не призначено жодної особи.

Станом на 31.12.2022 на виплату суддівської винагороди судьям вищих судів, які не здійснюють правосуддя, витрачено коштів державного бюджету на загальну суму 160 млн гривень.

Станом на 01.07.2022 не переведені та не звільнені 15 суддів, які за результатами кваліфікаційного оцінювання визнані ВККСУ такими, що не відповідають займаній посаді.¹

Розмір виплаченої суддівської винагороди судьям апеляційних і місцевих суддів, які не здійснювали правосуддя за період з початку ліквідації судів, становив 269,6 млн гривень.²

Через збільшення навантаженості на суддів у місцевих та апеляційних судах на початок 2022 року не розглянуто 873,4 тис. справ.

^{1, 2} За даними Звіту Рахункової палати про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів на здійснення заходів з ліквідації судів в Україні.

норм чинного законодавства використано загалом 3 500,0 тис. гривень.

За результатами аудиту підготовлено рекомендації щодо підвищення ефективності діяльності і вдосконалення організаційного та нормативно-правового забезпечення виконання функцій та завдань ВККСУ (процедури добору суддів, забезпечення формування кадрового резерву на заміщення вакантних посад суддів, автоматизації процесів обліку вакантних посад суддів, формування і ведення суддівського досьє (досьє кандидата на посаду судді), порядку здійснення внутрішнього контролю та аудиту тощо).

За умови ефективної роботи ВККСУ для якісного кадрового забезпечення необхідно понад півтора року.

ВККСУ з порушенням норм чинного законодавства використано загалом 3 500,0 тис. грн; допущено неефективне управління коштами державного бюджету – 432,9 тис. грн; непродуктивне використання коштів – 863,2 тис. гривень.

2. ВСТУП

У статті 131 Конституції України (із змінами), зокрема, зазначено, що відповідно до закону в системі правосуддя утворюються органи та установи для забезпечення добору суддів, прокурорів, їх професійної підготовки, оцінювання, розгляду справ щодо їх дисциплінарної відповідальності, фінансового та організаційного забезпечення судів.

Частиною першою статті 92 Закону № 1402 встановлено, що ВККСУ є державним колегіальним органом суддівського врядування, який на постійній основі діє у системі правосуддя України.

Повноваження ВККСУ визначено в статті 93 Закону № 1402. Згідно з частиною першою цієї статті ВККСУ веде облік даних про кількість посад суддів у судах, у тому числі вакантних; проводить добір кандидатів для призначення на посаду судді, у тому числі організує проведення щодо них спеціальної перевірки відповідно до закону та приймає кваліфікаційний іспит; вносить до ВРП рекомендацію про призначення кандидата на посаду судді; вносить рекомендацію про переведення судді відповідно до цього Закону, крім переведення як дисциплінарної санкції; визначає потреби у державному замовленні на професійну підготовку кандидатів на посаду судді у Національній школі суддів України; проводить кваліфікаційне оцінювання; забезпечує ведення суддівського досьє, досьє кандидата на посаду судді тощо.

Стаття 98 Закону № 1402 визначає організацію роботи та засідань ВККСУ. Згідно з частиною першою цієї статті організаційними формами діяльності ВККСУ є засідання у пленарному складі Комісії, у складі її палат та колегій залежно від питань, визначених цим Законом та Регламентом Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (далі – Регламент). Частиною одинадцятою статті 98 передбачено, що ВККСУ затверджує Регламент, в якому регулюються відповідно до цього Закону процедурні питання

її діяльності. Регламент затверджено рішенням ВККСУ від 13.10.2016 № 81/зп-16 і передбачає порядок роботи ВККСУ, спрямований на реалізацію повноважень, визначених Конституцією України, Законом України «Про судоустрій і статус суддів», порядок підготовки, розгляду та ухвалення Комісією рішень, а також інші питання процедурної діяльності ВККСУ.

Згідно із статтею 102 Закону № 1402 організаційне забезпечення діяльності ВККСУ здійснює секретаріат, який очолює керівник, що призначається на посаду за результатами конкурсу з урахуванням положень цього Закону та Закону України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII «Про державну службу».

Положення про секретаріат Вищої кваліфікаційної комісії суддів України затверджено рішенням ВККСУ від 25.11.2016 № 157/зп-16 (далі – Положення про секретаріат).

З моменту проголошення незалежності України і до сьогодні в державі відбувається постійний процес реформування органів судової влади.

Законом України від 16 жовтня 2019 року № 193-IX «Про внесення змін до Закону України “Про судоустрій і статус суддів” та деяких законів України щодо діяльності органів суддівського врядування» (далі – Закон № 193) змінено без запровадження перехідного періоду порядок призначення на посади членів ВККСУ, що призупинило на 3,5 роки виконання низки повноважень ВККСУ, крім повноважень щодо забезпечення ведення обліку посад суддів, суддівського досьє та досьє кандидата на посаду судді, та створило істотні перешкоди для здійснення ефективного судочинства. Водночас Венеційською комісією неодноразово висловлювалося занепокоєння щодо функціонування органів суддівського врядування, особливо щодо взаємодії ВРП та ВККСУ.

Довідково. Пунктом 3 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 193 визначено, що ВРП протягом 90 днів з дня набрання чинності цим Законом формує за результатами конкурсу склад ВККСУ відповідно до Закону № 1402.

ВРП рішенням від 10.12.2019 № 3407/0/15-19 затвердила Положення про проведення конкурсу на зайняття посади члена ВККСУ.

Рішенням ВРП від 12.12.2019 № 3474/0/15-19 оголошено конкурс на зайняття посади члена ВККСУ, що мав відбутися з 26 грудня 2019 року, однак через відсутність пропозицій від міжнародних та іноземних організацій, з якими Україна співпрацює у сфері запобігання та протидії корупції відповідно до міжнародних договорів, щодо персонального складу конкурсної комісії ВРП рішеннями від 16 січня 2020 року № 96/0/15-20 та від 04 лютого 2020 року № 297/0/15-20 продовжено строк надсилання міжнародними та іноземними організаціями пропозицій щодо кандидатів до складу конкурсної комісії для проведення конкурсу, а також строк подання кандидатами з числа міжнародних експертів документів для підтвердження відповідності вимогам законодавства і Положення про проведення конкурсу до 10 березня 2020 року.

Станом на 11 березня 2020 року пропозицій щодо персонального складу конкурсної комісії для проведення конкурсу до ВРП не надійшло.

Водночас Конституційний Суд України ухвалив рішення від 18.02.2020 № 2-р/2020 та від 11.03.2020 № 4-р/2020, якими визнав такими, що не відповідають

Конституції України (є неконституційними), окремі положення Закону № 1402 та Закону № 193.

17.03.2020 ВРП³ визнала неможливим утворення конкурсної комісії для проведення конкурсу, а конкурс на зайняття посади члена ВККСУ, оголошений у грудні 2019 року, таким, що не відбувся.

Верховною Радою України 13 липня 2021 року прийнято Закон України № 1629-IX «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та деяких законів України щодо відновлення роботи Вищої кваліфікаційної комісії суддів України», що набрав чинності 05.08.2021.

Рада суддів України рішенням від 11.08.2021 № 30 затвердила Положення про проведення першого конкурсу на посаду члена Конкурсної комісії для проведення конкурсу на зайняття посади члена ВККСУ за квотою Ради суддів України, а міжнародні та іноземні організації надали свої кандидатури до Конкурсної комісії.

21.01.2022 конкурсна комісія розпочала свою роботу та провела перше офіційне засідання, однак у зв'язку з початком повномасштабних воєнних дій на території України 24.02.2022 зупинила проведення конкурсу.

Конкурс на зайняття посади члена ВККСУ поновлено 13.07.2022.

За результатами проведення конкурсу 01.06.2023 рішеннями ВРП призначено 16 членів ВККСУ.

ВККСУ є державним колегіальним органом суддівського врядування, який має велику вагу у формуванні суддівського корпусу, відповідальний за відбір і кваліфікаційне оцінювання суддів. Від того, наскільки суддя є професійним, здатним кваліфіковано, сумлінно й неупереджено здійснювати правосуддя, залежить авторитет судової влади в суспільстві та держави в цілому (рисунок 1).

Рисунок 1. Участь ВККСУ у формуванні суддівського корпусу

Отже, своєчасне проведення добору кандидатів на посаду судді і заповнення вакантних посад кваліфікованими суддями забезпечують ефективність

³ Рішення ВРП від 17.03.2020 № 793/0/15-20.

здійснення правосуддя, зменшують навантаженість на суддів, пришвидшують терміни розгляду справ тощо.

Протягом 2019–2022 років загальна обрахована ВККСУ потреба в коштах державного бюджету за бюджетною програмою КПКВК 0501020 становила 846 308,7 тис. грн і задоволена на 51 відс., оскільки з 07.11.2019 і до 2023 року у зв'язку з неукомплектованістю посад членів ВККСУ та посад інспекторів Комісії частина покладених на ВККСУ функцій не виконувалася, відповідно, суттєво зменшилася потреба у фінансуванні окремих видатків на забезпечення ВККСУ. Слід звернути увагу на те, що в структурі касових видатків ВККСУ у 2019–2022 роках лівову частку (від 90,2 до 94,2 відс.) становила заробітна плата з нарахуваннями, придбання обладнання і предметів довгострокового користування здійснювалося лише у 2019 році. Як наслідок, ВККСУ використовуються застарілі аналогові технології та зношене обладнання, що створює ризики неякісного виконання повноважень.

З огляду на суспільну значущість питання невиконання ВККСУ в повному обсязі повноважень та наявні ризики неналежного забезпечення здійснення судочинства, проведення аудиту ефективності використання бюджетних коштів на забезпечення виконання функцій та завдань Вищою кваліфікаційною комісією суддів України є актуальним.

Ключові проблеми, визначені на етапі попереднього дослідження: неможливість швидкого формування кадрового складу ВККСУ, неналежне забезпечення повноважень та завдань ВККСУ та негативний вплив на стан формування суддівського корпусу; недосконалість нормативно-правової бази з окремих питань; незадоволення потреб системи правосуддя; недостатній контроль ДСАУ як головного розпорядника бюджетних коштів і ВККСУ як розпорядника коштів нижчого рівня і, як наслідок, недотримання вимог нормативно-правових та розпорядчих актів, непродуктивне і з порушенням норм чинного законодавства використання коштів державного бюджету.

Ідентифіковано ризики: неналежного забезпечення здійснення судочинства, невиконання стратегічних цілей бюджетної програми; втрати актуальності завершення ВККСУ конкурсу на зайняття посад суддів; здійснення правосуддя суддями, які не мають достатнього професійного рівня; організаційного характеру для системи правосуддя; втрати державного майна.

3. ЧИ ДОСЯГНУТО ЦІЛЕЙ З ФОРМУВАННЯ СУДДІВСЬКОГО КОРПУСУ

Висновки

Припинення з 07.11.2019 повноважень членів ВККСУ унеможливило швидке формування її кадрового складу та належне забезпечення діяльності, зокрема і виконання функцій добору, призначення та оцінювання суддів, а також створило

істотні перешкоди для здійснення ефективного судочинства. Як наслідок, цілі з формування суддівського корпусу не досягнуто.

Через незатвердження постійної кількості суддів у місцевих та апеляційних судах, сповільнення верифікації інформації ВРП та ДСАУ (не запроваджено ЄСІТС) є ризики нормативно-правового та організаційного характеру для системи правосуддя.

Облік даних щодо кількості посад суддів у судах, у тому числі вакантних, внаслідок переважно паперового документообігу потребував багато часу, додаткових витрат, що зумовлювало неактуальність у ВККСУ оперативної інформації. Ці проблеми мали бути вирішені шляхом створення та запровадження ДСАУ автоматизованої системи обліку вакантних посад суддів як складової частини ЄСІТС, але станом на 31.12.2022 роботу автоматизованої системи не розпочато.

ВККСУ з 01.01.2018 і станом на момент проведення аудиту не володіла вихідними даними для визначення кількості вакантних посад суддів у місцевих та апеляційних судах, а наявна тимчасова гранична чисельність суддів визначена ДСАУ без урахування категорій та складності справ, поточного навантаження на одного суддю конкретного суду та з використанням методики визначення граничної чисельності суддів у судах, в якій за основу взято показники 2015 року.

Процес добору кандидатів на посаду судді, який включає відбірковий іспит та спеціальну підготовку у Національній школі суддів України, є тривалим і багатоступеневим. Створення резерву кандидатів на посаду судді тривало понад два роки. Водночас у зв'язку із змінами в чинному законодавстві, які відбулися протягом 2019–2022 років, затверджені ВККСУ нормативні акти потребують актуалізації та узгодження із законодавством з урахуванням європейських стандартів та кращих міжнародних практик. Так, доцільно переглянути наявні процедури відбору суддів та кваліфікаційного оцінювання.

Станом на кінець 2022 року в резерві на заміщення вакантних посад суддів місцевих судів перебувало 214 кандидатів, що забезпечило укомплектування лише 17,7 відс. вакантних посад у місцевих судах (1 210 посад).

За понад три з половиною роки ВККСУ не завершено процедур конкурсу на зайняття посад суддів, що створює ризики втрати актуальності їх проведення. Так, станом на 31.12.2022 ВККСУ не завершено конкурсу на 418 посад суддів різних судів, 368 кандидатів продовжують брати участь у доборі кандидатів на посаду судді місцевого суду.

ВККСУ не визначалися обсяги державного замовлення на професійну підготовку кандидатів на посаду судді, що негативно впливає на формування суддівського корпусу. Це обумовлено незатвердженням ДСАУ постійної кількості суддів у місцевих та апеляційних судах.

Невиконання ВККСУ повноважень щодо добору на посаду судді, проведення їх кваліфікаційного оцінювання, невнесення до ВРП рекомендацій про призначення

кандидатів на посаду судді негативно впливає на стан формування суддівського корпусу та створює ризики неналежного забезпечення здійснення судочинства.

Результати аудиту

Згідно зі статтею 19 Закону № 1402 з 05.08.2021 кількість суддів у суді (крім Верховного Суду) визначає ВРП з урахуванням консультативного висновку ДСАУ, судового навантаження та в межах видатків, визначених у Державному бюджеті України на утримання судів та оплату праці суддів.

До серпня 2021 року⁴ кількість суддів у суді визначала ДСАУ за погодженням з ВРП.

Довідково. Розділ XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402 доповнено пунктом 55 згідно із Законом України від 15 березня 2022 року № 2128-IX «Про внесення змін до розділу XII "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про судоустрій і статус суддів" щодо забезпечення сталого функціонування судової влади в період відсутності повноважного складу Вищої ради правосуддя»: «тимчасово встановлено, що в період дії надзвичайного чи воєнного стану та протягом 30 днів після дня його скасування (припинення) і за умови відсутності повноважного складу ВРП, визначеного статтею 131 Конституції України, кількість суддів у суді (крім Верховного Суду) визначає ДСАУ з урахуванням судового навантаження та в межах видатків, визначених у Державному бюджеті України на утримання судів та оплату праці суддів».

Облік даних про кількість посад суддів у судах, у тому числі вакантних, ведеться ВККСУ після офіційного отримання копій указів Президента України про призначення суддів, рішень ВРП щодо переведення суддів до іншого суду, відрядження суддів до іншого суду того самого рівня і спеціалізації для здійснення правосуддя та звільнення суддів, наказів ДСАУ щодо штатної кількості суддів у судах відповідно до Правил ведення обліку даних про кількість посад суддів (далі – Правила), розроблених ВККСУ.

Слід зауважити, що ці Правила розпорядчими документами ВККСУ не затверджено.

Аудит засвідчив, **що облік даних** щодо кількості посад суддів у судах, у тому числі вакантних, внаслідок переважно паперового документообігу **потребував багато часу, додаткових витрат, що зумовлювало неактуальність у ВККСУ оперативної інформації.**

Ці проблеми мали бути вирішені шляхом створення та запровадження ДСАУ автоматизованої системи обліку вакантних посад суддів як складової частини ЄСІТС, яка б позбавила ВККСУ необхідності здійснювати моніторинг офіційних вебсайтів державних органів, зокрема ВРП, та очікувати паперові документи, що підтверджують факт створення вакантної посади, а також

---

⁴ Набрання чинності Законом України від 13 липня 2021 року № 1629-IX «Про внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" та деяких законів України щодо відновлення роботи Вищої кваліфікаційної комісії суддів України».

порівнювати їх з отриманою на вебсайті інформацією. **Проте станом на 31.12.2022 роботу автоматизованої системи не розпочато.**

Згідно з пунктом 12 Правил інформація про граничну кількість посад суддів, кількість зайнятих (призначених (обраних) на відповідні посади), вакантних посад суддів та посад суддів, на які триває процедура зайняття на постійній основі, щотижня оприлюднюється на офіційному вебсайті ВККСУ та на Єдиному державному вебпорталі відкритих даних.

Встановлено, що з 04.01.2022 інформація про кількість посад суддів у місцевих судах, апеляційних судах, вищих спеціалізованих судах, Верховному Суді України (зокрема, гранична кількість суддів, кількість призначених (обраних) суддів, кількість вакантних посад та кількість посад, за якими триває процедура зайняття) надається ВККСУ з урахуванням тимчасової граничної кількості суддів, а також не враховує даних щодо посад суддів у судах, що не розпочали, припинили роботу або підсудність яких визначено іншому суду, і осіб, які займають суддівську посаду в судах, що припинили роботу або підсудність яких визначено іншому суду.

Слід зазначити, що ВККСУ з 01.01.2018 і станом на момент проведення аудиту **не володіла вихідними даними для визначення кількості вакантних посад суддів у місцевих та апеляційних судах.**

Так, під час проведення другого етапу судової реформи 29 грудня 2017 р. Президент України видав такі укази: № 449/2017 «Про ліквідацію та утворення місцевих загальних судів»; № 450/2017 «Про ліквідацію та утворення місцевих загальних судів»; № 451/2017 «Про реорганізацію місцевих загальних судів»; № 452/2017 «Про ліквідацію апеляційних судів та утворення апеляційних судів в апеляційних округах»; № 453/2017 «Про ліквідацію місцевих господарських судів та утворення окружних господарських судів»; № 454/2017 «Про ліквідацію апеляційних господарських судів та утворення апеляційних господарських судів в апеляційних округах»; № 455/2017 «Про ліквідацію апеляційних адміністративних судів та утворення апеляційних адміністративних судів в апеляційних округах».

Відповідно до цих указів Президента України передбачалося ліквідувати 117 районних судів та утворити 50 окружних судів; ліквідувати 25 міських районних судів та утворити 25 окружних судів; створити 205 окружних судів шляхом реорганізації районних судів; ліквідувати 27 апеляційних судів, а замість них утворити 26 апеляційних судів в апеляційних округах; ліквідувати 27 місцевих господарських судів та утворити 27 окружних господарських судів; ліквідувати 8 апеляційних господарських судів та утворити 7 апеляційних господарських судів в апеляційних округах; ліквідувати 9 апеляційних адміністративних судів та утворити 8 апеляційних адміністративних судів в апеляційних округах.

Слід зазначити, що ці укази Президента України виконано частково, зокрема, фактично ліквідовано апеляційні, апеляційні господарські та апеляційні адміністративні суди та створено відповідні суди в округах.

Укази Президента України в частині утворення окружних та окружних господарських судів (№№ 449/2017, 450/2017, 453/2017) у період з грудня 2017 року і на момент аудиту не реалізовано: станом на 31.12.2022 жодного судді не призначено чи не переведено до новоутворених місцевих окружних судів, а новоутворені місцеві окружні суди не розпочали діяльності. Правосуддя продовжують здійснювати місцеві загальні суди, які підлягали ліквідації згідно з указами Президента України 2017 року.

Фактично окружні суди зареєстровані як юридичні особи, але правосуддя не здійснюють.

Водночас Верховною Радою України ухвалено Постанову від 17 липня 2020 року № 807 «Про утворення та ліквідацію районів», якою затверджено новий адміністративно-територіальний устрій і передбачено ліквідацію 490 районів та утворення 136 нових (з них 17 на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим, Донецької та Луганської областей).

Таким чином, з огляду на новий адміністративно-територіальний устрій необхідно внести зміни до наявної мережі судів або розробити нову мережу.

На виконання зазначених указів Президента України ДСАУ за погодженням з ВРП тільки у липні 2018 року наказом від 31.07.2018 № 373 «Про визначення кількості суддів апеляційних судів, утворених в апеляційних округах» **визначила тимчасову кількість посад суддів апеляційних судів. У квітні 2019 року** наказами від 25.04.2019 № 418 «Про визначення кількості суддів в окружних господарських судах» і № 420 «Про визначення кількості суддів в окружних судах» (із змінами, внесеними наказом від 16.07.2019 № 701) – **тимчасову кількість посад суддів на 2019 рік в окружних господарських та окружних судах.**

Станом на 31.12.2022 постійну кількість суддів в окружних, окружних господарських та апеляційних судах не визначено.

Водночас аудитом встановлено, що між судами та ДСАУ не було узгодження щодо граничної чисельності суддів. Зокрема, судами зазначалося, що ДСАУ здійснено розрахунок граничної чисельності суддів без погодження такої чисельності з деякими з них, а також без урахування категорій та складності справ, поточного навантаження на одного суддю конкретного суду та з використанням методики визначення граничної чисельності суддів у судах, в якій за основу взято показники 2015 року.

Отже, через відсутність вихідних даних щодо кількості суддів у місцевих та апеляційних судах у ВККСУ у 2020–2022 роках, навіть за умови повноважного її складу, не було б обґрунтованих підстав для здійснення заходів з добору кандидатів для призначення на посаду судді.

Інформацію щодо штатної та фактичної кількості суддів у місцевих та апеляційних судах, Верховному Суді та вищих спеціалізованих судах (Вищий антикорупційний суд та Вищий суд з питань інтелектуальної власності), за даними

ВККСУ (дані обліку вказано за постійним місцем роботи суддів (без урахування даних про тимчасове переведення)), наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

Інформація щодо штатної та фактичної чисельності суддів у 2019–2022 роках

Од.

Показник	01.01.2020		01.01.2021		01.01.2022		31.12.2022	
	штат*	факт ¹	штат*	факт ²	штат*	факт ³	штат*	факт ⁴
Місцеві суди	5600	4006	5600	4280	5600	4189	4900	3690
Апеляційні суди	1439	995	1439	906	1439	830	1318	737
Вищі спеціалізовані суди	69	38	69	38	69	38	69	38
Верховний Суд	196	192	196	183	196	179	196	178
Всього	7304	5231	7304	5407	7304	5236	6483	4643

*Інформація щодо кількості суддів надається відповідно до визначеної на 2019 рік тимчасової кількості суддів та без урахування судів, які припинили роботу (територіальна підсудність судових справ яких визначена іншому суду).

¹ Без урахування 75 осіб, які станом на 01.01.2020 обіймали штатні суддівські посади в судах, що припинили здійснення правосуддя у зв'язку з утворенням нових судів.

² Без урахування 70 осіб, які станом на 01.01.2021 обіймали штатні суддівські посади в судах, що припинили здійснення правосуддя у зв'язку з утворенням нових судів.

³ Без урахування 67 осіб, які станом на 01.01.2022 обіймали штатні суддівські посади в судах, що припинили здійснення правосуддя у зв'язку з утворенням нових судів, роботу яких припинено.

⁴ Без урахування 597 осіб, які станом на 31.12.2022 обіймали штатні суддівські посади в судах, що припинили здійснення правосуддя у зв'язку з утворенням нових судів, або в судах, роботу яких припинено (підсудність яких визначено іншому суду).

Таким чином, з 2019 року чисельність суддівського корпусу скоротилася на 588 суддів (з 5 231 до 4 643). Станом на 31.12.2022 1840 посад (28 відс. граничної кількості посад суддів) залишалися вакантними.

Слід зауважити, що, крім наведених у таблиці судів, у ліквідованих (діяльність яких припинена) Верховному Суді України, вищих спеціалізованих та апеляційних судах станом на 31.12.2022 обліковувалось 65 суддів, які не здійснювали правосуддя.

Крім того, станом на 31.12.2022 не здійснювали правосуддя:

- 325 суддів у зв'язку із закінченням п'ятирічного строку призначення на посаду;
- 67 суддів через зайняття штатної суддівської посади в судах, що припинили здійснення правосуддя у зв'язку з утворенням нових судів, роботу яких припинено;
- 6 суддів, які не склали присяги.

❖ Щодо добору кандидатів для призначення на посаду судді

Відповідно до частини першої статті 70 Закону № 1402 добір на посаду судді здійснюється в порядку, визначеному цим Законом.

Водночас передбачений законом процес добору кандидатів та призначення на посаду судді є тривалим та багатоступеневим (11 стадій), зокрема, включає проходження кандидатами, які успішно склали відбірковий іспит та пройшли спеціальну перевірку, спеціальної підготовки у Національній школі суддів України (рисунок 2).

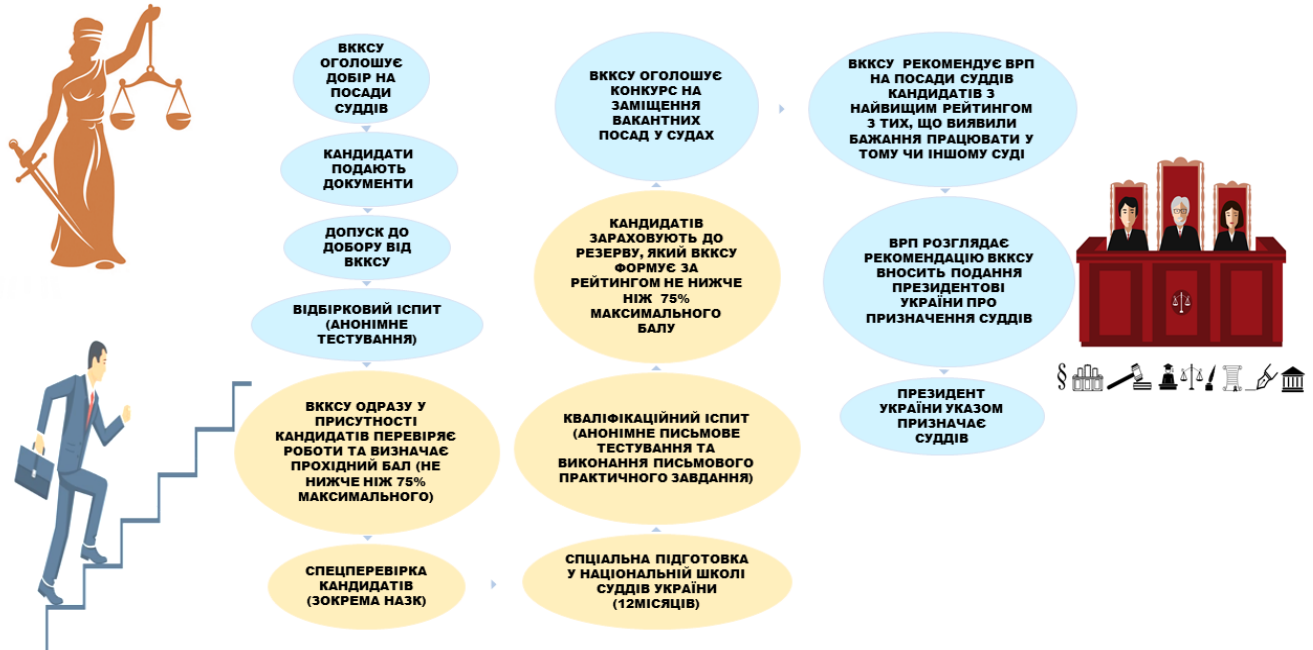

Рисунок 2. Як стати суддею

На час аудиту на законодавчому рівні не визначено строків добору на посаду судді, а також проведення окремих процедур добору.

Аудитом встановлено, що рішення про оголошення добору кандидатів на посаду судді місцевого суду ухвалено ВККСУ 03.04.2017 з урахуванням 600 прогнозованих вакантних посад суддів місцевих судів. Створення резерву кандидатів на посаду судді місцевого суду фактично завершено тільки 15.05.2019 (722 кандидати).

Отже, процес створення резерву кандидатів на посаду судді місцевого суду тривав з квітня 2017 року до травня 2019 року, тобто більше двох років.

Протягом 2019 року ВККСУ проведено 15 засідань щодо призначення на посаду судді, 52 – щодо проведення конкурсу до Верховного Суду, 19 – щодо конкурсу до Вищого суду з питань інтелектуальної власності, 27 – щодо конкурсу до Вищого антикорупційного суду та 8 – щодо добору на посаду судді місцевого суду.

ВККСУ у 2019 році завершила конкурси на зайняття 39 вакантних посад суддів Вищого антикорупційного суду та 78 – Верховного Суду.

Крім того, у конкурсі на 505 вакантних посад суддів місцевого загального суду, оголошеному ВККСУ 02.07.2019, брали участь 605 претендентів, з яких 467 осіб Комісією визнано переможцями та рекомендовано для призначення.

У конкурсі на 54 вакантні посади до місцевого адміністративного суду та 22 вакантні посади місцевого господарського суду, оголошеному ВККСУ 09.08.2019, брали участь 297 осіб, з яких 76 рекомендовано ВККСУ для призначення.

ВККСУ 09.08.2019 також оголошено конкурс на посаду судді апеляційного суду, для участі в якому подали документи 2 208 осіб, і конкурс до місцевих загальних судів для кандидатів, які відповідають вимогам пункту 13 розділу III «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України від 21 грудня 2016 року № 1798-VIII «Про Вищу раду правосуддя» (далі – Закон № 1798), для участі в якому подала документи та допущена до спеціальної перевірки 31 особа.

Конкурси не завершено у зв'язку з припиненням повноважень членів ВККСУ.

Через призупинення виконання повноважень ВККСУ у 2020–2022 роках, добір кандидатів для призначення на посаду судді також не проводився.

У 2019 році 722 кандидати успішно склали кваліфікаційний іспит та були включені до резерву на заміщення вакантних посад суддів місцевих загальних, господарських, адміністративних судів, що станом на **01.01.2020** забезпечило укомплектування наявних вакантних посад суддів (2 038 посад) лише на **35,4 відсотка**. Станом на кінець 2022 року в резерві на заміщення вакантних посад суддів місцевих судів перебувало **214 кандидатів⁵**, що дало змогу укомплектувати тільки **17,7 відс. вакантних посад у місцевих судах (1 210 посад)**.

Крім того, за понад три з половиною роки ВККСУ не завершено процедур конкурсу на зайняття посад суддів, що створює ризики втрати актуальності їх проведення. Так, станом на 31.12.2022 ВККСУ не завершено конкурсу на 418 посад суддів різних судів, 368 кандидатів продовжують брати участь у доборі кандидатів на посаду судді місцевого суду.

Не завершено конкурсу на зайняття 21 посади судді Вищого суду з питань інтелектуальної власності (участь продовжують брати 60 кандидатів); 9 посад суддів Апеляційної палати Вищого суду з питань інтелектуальної власності (участь продовжують брати 38 кандидатів); 346 посад суддів апеляційних судів (для участі в конкурсі отримано документи від 2 208 осіб); 7 вакантних посад суддів у місцевих загальних судах Донецької та Луганської областей для кандидатів на посаду судді, які відповідають вимогам абзацу сьомого пункту 13 розділу III «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1798 (участь продовжують брати 6 кандидатів); 35 вакантних посад суддів місцевих судів для кандидатів на посаду судді, які відповідають вимогам абзацу третього пункту 13 розділу III «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1798 (участь продовжують брати 25 кандидатів). Крім того, не завершено добору кандидатів на посаду судді місцевого суду (участь продовжують брати 368 кандидатів).

У зв'язку із змінами в чинному законодавстві, які відбулися протягом 2019–2022 років, затверджені ВККСУ нормативні акти потребують актуалізації та

---

⁵ 486 суддів призначено, п'ятьом відмовлено, один помер, щодо 16 ВККСУ внесено рекомендації до ВРП, але призначення не завершено розглядом.

узгодження із законодавством з урахуванням європейських стандартів і кращих міжнародних практик.

Зокрема, потребують перегляду процедури відбору суддів та кваліфікаційного оцінювання з метою приведення їх у відповідність до міжнародної практики та рекомендацій Європейського Союзу.

Так, у звіті «Відбір та оцінювання суддів в Україні», підготовленому у 2018 році за фінансової підтримки Європейського Союзу у межах Проєкту ЄС Право-Justice, запропоновано нові підходи до відбору й оцінювання суддів, запровадження публічності процедур, участі в них громадськості та Громадської ради доброчесності, встановлення вимог до обов'язку та стандартів доказування, визначення часових рамок тощо.

Указом Президента України від 11 червня 2021 року № 231/2021 затверджено Стратегію розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021–2023 роки (далі – Стратегія), що визначає низку основних проблем, вирішення яких забезпечить удосконалення організації функціонування судової влади та здійснення правосуддя, зокрема:

- нездійснення ВККСУ своєї діяльності та неможливість відновлення її роботи без удосконалення законодавства;

- надмірно складні процедури проведення конкурсу на зайняття вакантної посади судді, а також порядок складання кваліфікаційного іспиту і методологія оцінювання суддів та кандидатів на посаду.

Для покращення доступу до правосуддя в Стратегії пропонується:

- удосконалити процедури заміщення вакантних посад суддів у місцевих судах кандидатами на посаду судді та судьями за окремими конкурсними процедурами з урахуванням критеріїв доброчесності та професійної кваліфікації;

- удосконалити процедури добору кандидатів на посаду судді місцевого суду шляхом запровадження ефективних методів відбору кандидатів, програм їх підготовки та методик оцінювання результатів підготовки кандидатів, можливості стажування кандидатів у судах;

- удосконалити порядок та методологію кваліфікаційного оцінювання суддів (кандидатів на посаду судді);

- удосконалити методики перевірки особистих морально-психологічних якостей (психологічного тестування) судді (кандидата на посаду судді) та врахування їх результатів;

- удосконалити модель і процедури проведення регулярного оцінювання судді тощо.

Крім того, потребують приведення у відповідність до вимог Закону № 1402 норми Регламенту ВККСУ щодо порядку проведення засідань Комісії у режимі відеоконференції, порядку визначення головуєчого на засіданні Комісії, обрання Голови Комісії, його заступника, секретарів палат тощо, Положення про Секретаріат ВККСУ в частині призначення та звільнення працівників ВККСУ, які є державними

службовцями категорій «Б» і «В», а також працівників, які не є державними службовцями, Положення про інспектора в частині кількості інспекторів Комісії та рішення ВККСУ щодо затвердження граничної чисельності працівників ВККСУ тощо, які після набрання чинності Законом № 193 і Законом України від 13 липня 2021 року № 1629-IX «Про внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" та деяких законів України щодо відновлення роботи Вищої кваліфікаційної комісії суддів України» не переглядалися.

❖ ***Щодо потреби в державному замовленні на професійну підготовку кандидатів на посаду судді***

Аудит засвідчив: з огляду на те, що постійну кількість суддів у місцевих та апеляційних судах ДСАУ не затверджено, **ВККСУ потребу** в державному замовленні на професійну підготовку кандидатів на посаду судді у Національній школі суддів України **не визначала**. Востаннє обсяги державного замовлення на професійну підготовку кандидатів на посаду судді визначено у 2017 році – 600 осіб за денною формою навчання (рішення ВККСУ від 31.03.2017 № 25/зп-17). Згідно зі звітом ВККСУ за 2019 рік 369 кандидатів успішно пройшли спеціальну підготовку в Національній школі суддів України.

Потребують правового врегулювання:

- норми статей 70, 72, 74, 77, 78, 105 Закону № 1402, які передбачають проходження кандидатами на посаду суддів спеціальної підготовки в Національній школі суддів України і не узгоджуються зі статтею 93 цього Закону, де використано термін «професійна підготовка»;

- порядок відшкодування кандидатом на посаду судді коштів, витрачених на його спеціальну підготовку, у випадках, визначених частиною сьомою статті 77 Закону № 1402 (зокрема, у разі відрахування кандидата, припинення підготовки за ініціативою кандидата, неуспішного виконання кандидатом на посаду судді програми спеціальної підготовки, неявки для складення кваліфікаційного іспиту, неподання заяви про участь у конкурсі на зайняття вакантної посади судді або виключення з резерву за власним бажанням).

❖ ***Щодо внесення до ВРП рекомендацій про призначення кандидата на посаду судді***

Частиною сімнадцятою статті 79 Закону № 1402 передбачено: за результатами конкурсного добору ВККСУ надсилає до ВРП відповідно до кількості вакантних посад суддів рекомендації про призначення кандидатів суддями.

Порядок призначення на посаду судді апеляційного суду, вищого спеціалізованого суду або Верховного Суду за спеціальною процедурою визначено статтею 81 Закону № 1402.

ВККСУ у 2019 році до ВРП за результатами конкурсу надіслано 39 рекомендацій про призначення кандидатів на посади суддів Вищого антикорупційного суду та щодо 78 кандидатів на зайняття вакантних посад суддів Верховного Суду, укази про

призначення яких видано Президентом України 11 квітня 2019 року за № 128/2019 і 07 травня 2019 року за № 195/2019 відповідно.

ВККСУ також рекомендувала для призначення 352 суддів, повноваження яких припинилися у зв'язку із закінченням 5-річного строку призначення, зокрема 324 суддів у місцевих загальних судів, 18 адміністративних судів і 10 господарських судів.

Рішення про внесення рекомендацій приймалося в день оголошення результатів конкурсу.

Найменший строк подання до ВРП рекомендацій – **один день, найбільший – до 10 робочих днів.**

Протягом 2020–2022 років внесення до ВРП рекомендацій про призначення кандидата на посаду судді не здійснювалося.

❖ ***Щодо внесення рекомендацій про переведення судді відповідно до закону, крім переведення як дисциплінарної санкції***

Питання відрядження та переведення судді до іншого суду врегульовано статтями 55 і 82 Закону № 1402.

Згідно з частиною першою статті 55 Закону № 1402 у зв'язку з неможливістю здійснення правосуддя у відповідному суді, виявленням надмірного рівня судового навантаження у відповідному суді, припиненням роботи суду у зв'язку зі стихійним лихом, воєнними діями, заходами щодо боротьби з тероризмом або іншими надзвичайними обставинами, за рішенням ВРП, ухваленим на підставі подання ВККСУ, суддя може бути, за його згодою, відряджений до іншого суду того самого рівня і спеціалізації для здійснення правосуддя.

Довідково. У період дії надзвичайного чи воєнного стану і за умови зміни територіальної підсудності судових справ, що розглядаються у відповідному суді, в порядку, передбаченому частиною сьомою статті 147 Закону № 1402, суддя суду, територіальна підсудність справ якого змінюється, може бути без його згоди відряджений для здійснення правосуддя до суду, якому визначається територіальна підсудність справ, що перебували у провадженні суду, в якому працює суддя, а в разі відсутності вакансій у цьому суді – до іншого суду того самого рівня і спеціалізації (абзац другий частини першої статті 55 Закону № 1402 у редакції Закону України від 27.07.2022 № 2461-IX).

Статтею 82 Закону № 1402, зокрема, визначено, що суддя може бути переведений на посаду судді до іншого суду ВРП в порядку, передбаченому законом. Переведення судді на посаду судді до іншого суду здійснюється на підставі та в межах рекомендації ВККСУ, внесеної за результатами конкурсу на заміщення вакантної посади судді, проведеного в порядку, визначеному статтею 79 цього Закону.

Водночас чинними нормативно-правовими актами не регламентовано граничних термінів розгляду ВККСУ відповідних матеріалів щодо переведення суддів. Регламент Вищої ради правосуддя, затверджений рішенням ВРП від 24.01.2017 № 52/0/15-17 (із змінами), визначає, що питання переведення судді з одного суду до іншого має бути розглянуто протягом розумного строку з дня надходження подання дисциплінарної палати про переведення судді до суду нижчого рівня чи рекомендації ВККСУ, однак у

Законі № 1798 та регламентах ВККСУ і ВРП не надано тлумачення терміна «розумний строк».

Організаційне забезпечення реалізації повноважень ВККСУ щодо переведення та відрядження судді до іншого суду покладено на департамент суддівської кар'єри секретаріату ВККСУ⁶. Зокрема, департамент здійснює підготовку до розгляду Комісією питання переведення судді до іншого суду того самого рівня у разі реорганізації, ліквідації або припинення роботи суду, в якому такий суддя обіймає посаду судді, а також відрядження судді до іншого суду того самого рівня і спеціалізації; забезпечує внесення ВРП рекомендації про переведення судді до іншого суду того самого рівня у разі реорганізації, ліквідації або припинення роботи суду, в якому такий суддя обіймає посаду судді, забезпечує внесення ВРП подання щодо відрядження судді до іншого суду того самого рівня і спеціалізації.

Як і решта повноважень ВККСУ, рішення щодо переведення та відрядження суддів з моменту припинення з 07.11.2019 повноважень членів Комісії не приймалися.

Інформацію щодо кількості суддів, яких рекомендовано для переведення до іншого суду того самого або нижчого рівня без конкурсу у зв'язку з реорганізацією, ліквідацією або припиненням роботи суду, в якому такий суддя обіймає посаду судді, відповідно до інстанції та спеціалізації суду у 2019 році наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

Інформація щодо кількості суддів, яких рекомендовано для переведення до іншого суду у 2019 році

Показник	Кількість осіб
Судді місцевих загальних судів	22
Судді господарських судів	1
Судді апеляційних судів	39
Судді апеляційних адміністративних судів	28
Судді апеляційних господарських судів	23
Усього	113

ВККСУ у 2019 році до ВРП внесено 113 рекомендацій щодо суддів, яких рекомендовано для переведення до іншого суду того самого або нижчого рівня без конкурсу у зв'язку з реорганізацією, ліквідацією або припиненням роботи суду.

Строк розгляду питань про переведення суддів, зокрема суддів ліквідованих судів, які переводяться без конкурсу, не визначено, також не визначено регламентованої процедури та порядку реалізації вказаних повноважень.

Найменший строк розгляду ВККСУ питання про переведення суддів **становив один день, найбільший – 10 робочих днів.**

Слід зазначити, що ВККСУ з 01.01.2019 по 07.11.2019 взагалі не винесла жодного рішення про звільнення чи переведення 5 суддів Вищого

⁶ Пункт 2.1.14 Положення про департамент суддівської кар'єри, затвердженого наказом Голови ВККСУ від 30.03.2017 № 22.

адміністративного суду України та 2 суддів Вищого господарського суду України (одного з них звільнено відповідно до рішення ВРП від 02.03.2021).

Довідково. Рекомендації щодо переведення 8 суддів Верховного Суду України, 15 – Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, 10 – Вищого господарського суду України та 12 – Вищого адміністративного суду України надсилалися ВККСУ до ВРП з 2 липня до 10 серпня 2018 року.

Упродовж 2019 року ВККСУ через офіційний сайт неодноразово повідомляла про засідання, на яких планувалося розглянути питання переведення суддів судів, що ліквідовуються, без конкурсу на посади суддів до інших судів, однак потім інформувала про зняття з розгляду цих питань без жодних аргументів. Так, заплановане на 26.04.2019 питання знято з розгляду 24.04.2019, на 02.08.2019 – 01.08.2019, на 27.09.2019 – 26.09.2019.

Довідково. Відповідно до статті 98 Закону № 1402 дата, час і місце проведення засідання ВККСУ, перелік питань, що виносяться на засідання, оприлюднюються на офіційному вебсайті ВККСУ, який згідно із частиною шостою статті 92 цього Закону є офіційним джерелом інформації про роботу Комісії.

Тривале ненадання ВККСУ рекомендацій і прийняття ВРП рішень про переведення чи звільнення суддів судів, що ліквідовуються, а також припинення з 07.11.2019 повноважень членів ВККСУ ускладнили здійснення заходів щодо припинення діяльності Верховного Суду України, ліквідації Вищого адміністративного суду України, Вищого господарського суду України та Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, зумовили додаткове навантаження на державний бюджет та призвели до непродуктивного використання коштів державного бюджету. Так, станом на 31.12.2022 на виплату суддівської винагороди суддям цих судів, які фактично не здійснювали правосуддя, витрачено з державного бюджету 160 422,9 тис. гривень. Виплата суддівської винагороди суддям Верховного Суду України, Вищого адміністративного суду України, Вищого господарського суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, які не здійснюють правосуддя, продовжується і у 2023 році.

За даними Звіту Рахункової палати про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів на здійснення заходів з ліквідації судів в Україні, станом на 01.07.2022 кількість непереведених і незвільнених суддів, які за результатами кваліфікаційного оцінювання визнано ВККСУ такими, що не відповідають займаній посаді, апеляційних, апеляційних адміністративних та апеляційних господарських судів становила 15 осіб, з яких 7 осіб відряджено до інших судів, решта (8 осіб) не здійснювали правосуддя. Розмір виплаченої суддівської винагороди суддям станом на 01.07.2022, які не здійснювали правосуддя з початку ліквідації судів і до її завершення, становив 269 654,0 тис. грн, що є непродуктивним використанням бюджетних коштів.

Інформацію щодо внесених подань про відрядження суддів у 2019 році наведено в таблиці 3.

Інформація щодо внесених подань про відрядження суддів у 2019 році

Результати розгляду	Кількість осіб
Кількість згод суддів, що надійшли до ВККСУ	69
Результати розгляду ВККСУ:	
Внесено до ВРП подання про відрядження судді до іншого суду для здійснення правосуддя	23
Відмовлено у внесенні подання про відрядження судді	44
Залишено без розгляду питання щодо внесення подання про відрядження судді	2

У 2019 році до ВККСУ від суддів судів, у яких ДСАУ виявлено надмірний рівень судового навантаження або неможливість здійснення правосуддя, надійшло 69 згод.

За результатами розгляду ВККСУ питання внесення подань про відрядження суддів до вказаних судів Комісією надіслано до ВРП 23 подання про відрядження судді до іншого суду для здійснення правосуддя, 44 суддям відмовлено у внесенні подання про відрядження, 2 згоди залишено без розгляду.

❖ **Щодо кількості вакантних посад у судах**

За даними ВККСУ, станом на 31.12.2022 у апеляційних, апеляційних господарських та апеляційних адміністративних судах нараховувалась 581 вакантна посада, у місцевих загальних, господарських та адміністративних судах – 1 210, вищих спеціалізованих судах (антикорупційний та з питань інтелектуальної власності) – 31, Верховному Суді – 18 (таблиця 4).

Аудит також засвідчив, що фактична кількість суддів у місцевих та апеляційних судах щороку зменшувалася в результаті звільнення суддів у відставку. Водночас рішення щодо зменшення кількості суддів цих судів не приймалися.

Інформація щодо вакантних посад у судах станом на 31.12.2022

Суди	Гранична кількість посад, од.	Кількість вакантних посад суддів*, од.	Відсоток вакантних посад
Місцеві загальні, господарські, адміністративні	4900	1210	24,7
Апеляційні загальні, господарські, адміністративні	1318	581	44,1
Вищі спеціалізовані суди (антикорупційний та з питань інтелектуальної власності)	69	31	44,9
Верховний Суд	196	18	9,2
Разом	6483	1840	28,4

*Інформація щодо кількості вакантних посад суддів надається відповідно до визначеної на 2019 рік тимчасової кількості суддів та без урахування судів, які припинили роботу (територіальна підсудність судових справ яких визначена іншому суду).

Сформований і затверджений ВККСУ резерв кандидатів на посаду судді не задовольняє наявних потреб системи правосуддя та є недостатнім, що створює ризики невиконання цілей державної політики – формування ефективної системи правосуддя та підвищення якості правосуддя, досягнення яких мала забезпечити реалізація бюджетної програми за КПКВК 0501020.

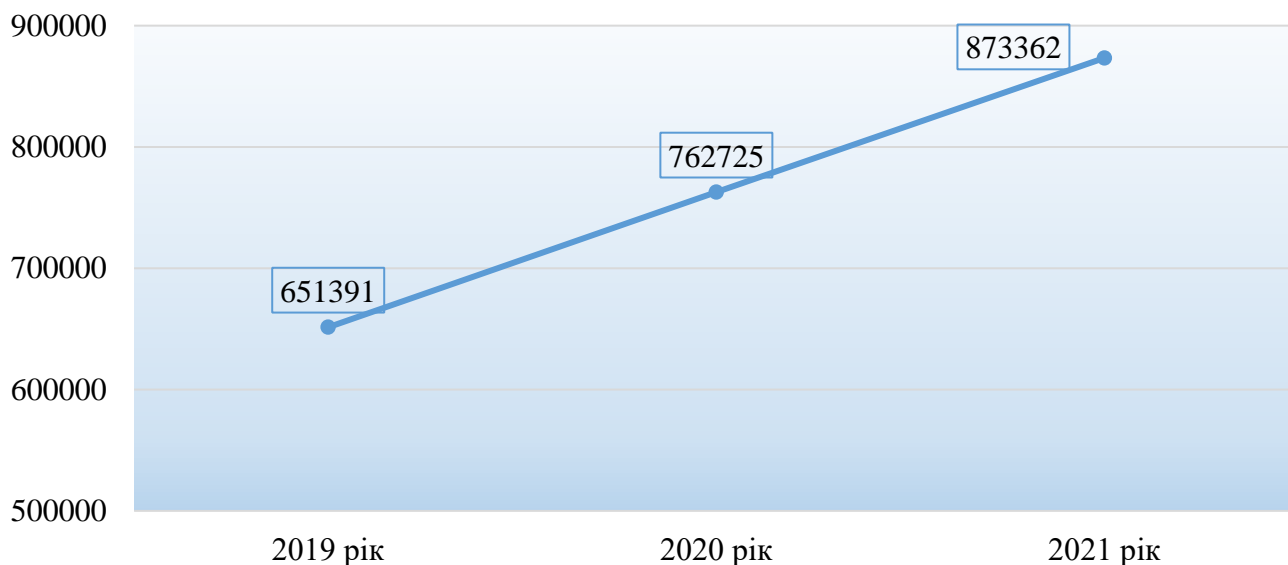
Упродовж 2022 року на посаду судді вперше не призначено жодної особи (у 2019 році призначено 42, у 2020 році – 411 у 2021 році – 45 осіб).

За таких умов навантаженість на суддів у судах збільшувалася. Так, згідно зі звітами щодо стану здійснення правосуддя кількість нерозглянутих справ і матеріалів місцевими та апеляційними судами щороку збільшувалась і становила у 2019 році – 651,4 тис. справ і матеріалів, 2020 році – 762,7, 2021 році – 873,4 тис. (діаграма 1).

На кінець 2019 року не розглянуто 651,4 тис. справ і матеріалів (майже кожен шосту справу, що перебувала на розгляді (4 487,0 тис. справ), у 2020 і 2021 роках – 4 272,9 і 4 953,0 тис. справ відповідно (майже кожен п'яту справу). У 2020 році також на 31,7 відс. зросла кількість справ, які не розглядалися більше року (з 93,8 до 123,5 тис. справ).

У 2022 році 169 місцевих та апеляційних судів, підсудність справ яких змінено, не надали даних до звіту щодо стану здійснення правосуддя. У результаті кількість нерозглянутих справ і матеріалів місцевими та апеляційними судами у 2022 році становила 684,6 тис. (майже кожна п'ята справа, що перебувала на розгляді (3 582,7 тис. справ)). Кількість справ, які не розглядалися більше року, зросла на 18,9 відс. (з 136,2 до 162,0 тис. справ).

Діаграма 1. Кількість нерозглянутих справ і матеріалів у 2019–2021 роках

Ці показники є наслідком тривалого кадрового дефіциту суддів та особливостей судового розгляду справ місцевими та апеляційними судами з огляду на воєнний стан в країні.

Так, рекомендації Ради суддів України від 02.03.2022 щодо роботи судів в умовах

воєнного стану передбачають можливість відкладення розгляду справ (за винятком невідкладних судових розглядів) і зняття їх з розгляду, зважаючи на те, що велика кількість учасників судових процесів не завжди мають змогу подати заяву про відкладення розгляду справи через задіяння у функціонуванні критичної інфраструктури, вступ до лав Збройних Сил України, територіальної оборони, добровольчих воєнних формувань та інших форм протидії збройної агресії проти України або не можуть прибути до суду у зв'язку з небезпекою для життя. Справи, які не є невідкладними, розглядаються лише за наявності письмової згоди на це усіх учасників судового провадження.

Крім того, через проблеми в системі правосуддя на момент проведення аудиту в трьох судах були відсутні судді, що здійснюють правосуддя: Апостолівський районний суд Дніпропетровської області, Лугінський районний суд Житомирської області, Устинівський районний суд Кіровоградської області.

Прогнозована кількість вакантних посад суддів у судах, які не припинили роботу (підсудність яких не визначено іншому суду), що будуть утворені у 2023 році у зв'язку з припиненням повноважень у разі досягнення граничного віку перебування на посаді судді, – 42.

Встановлено, що за умови ефективної роботи ВККСУ для якісного кадрового забезпечення потрібно понад півтора року.

Довідково. 01 червня 2023 року Вища рада правосуддя призначила 16 членів до ВККСУ та 06 червня 2023 року оновлена ВККСУ провела своє перше організаційне засідання.

Зважаючи на дефіцит суддів, а також на те, що абсолютно всі кандидати на посаду судді мають вищу юридичну освіту, володіють чималим стажем професійної діяльності у сфері права та мають певний досвід роботи на посадах помічників суддів, адвокатів, прокурорів, юрисконсультів, проходять кваліфікаційне оцінювання тощо **дванадцятимісячна теоретична та практична підготовка судді в Національній школі суддів України є недоцільною.**

Рекомендації

ДСАУ до 31.12.2024 забезпечити (пріоритезувати):

- створення модуля обліку даних щодо кількості посад суддів у судах, у тому числі вакантних, з подальшою інтеграцією до автоматизованої підсистеми роботи ВККСУ як складової частини ЄСІТС та закріпленням цих процесів у стратегічних документах;

ВККСУ до 31.12.2023:

- вирішити питання добору суддів 2017 року, який через припинення роботи попереднього складу ВККСУ не завершено;

- для оптимізації процедури добору суддів ВККСУ розглянути доцільність проходження дванадцятимісячної теоретичної та практичної підготовки суддів у Національній школі суддів України, переглянути передбачений законом процес добору кандидатів для призначення на посаду судді та в разі необхідності розробити відповідний проєкт змін до Закону № 1402;

- забезпечити формування кадрового резерву на заміщення вакантних посад суддів з урахуванням реалізації заходів, передбачених Стратегією;
- визначити в Регламенті чіткі строки ухвалення рішення щодо внесення до ВРП подання з рекомендацією про звільнення судді із займаної посади, переведення на відповідну посаду до іншого суду;
- привести у відповідність до вимог Закону № 1402 норми Регламенту щодо порядку проведення засідань Комісії в режимі відеоконференції, порядку визначення головуючого на засіданні Комісії, обрання Голови Комісії, його заступника, секретарів палат тощо, Положення про секретаріат в частині призначення та звільнення працівників ВККСУ, які є державними службовцями категорій «Б» і «В», а також працівників, які не є державними службовцями, Положення про інспектора в частині кількості інспекторів Комісії та рішення ВККСУ щодо затвердження граничної чисельності працівників ВККСУ;
- спільно з Національною школою суддів України розробити і затвердити порядок відшкодування кандидатом на посаду судді коштів, витрачених на його спеціальну підготовку, у випадках, визначених частиною сьомою статті 77 Закону № 1402;
- ВККСУ до 01.08.2024 забезпечити вирішення питання кадрового дефіциту суддів;
- ВРП до 31.12.2023 забезпечити визначення кількості суддів у судах (крім Верховного Суду) з урахуванням консультативного висновку ДСАУ, судового навантаження та в межах видатків, визначених у Державному бюджеті України на утримання судів та оплату праці суддів.

4. ЧИ ДОСЯГНУТО ЦІЛЕЙ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ОЦІНЮВАННЯ

Висновки

Однчасне звільнення у 2019 році членів ВККСУ негативно вплинуло на добір суддів і контроль за їх професійністю і доброчесністю, що, відповідно, не сприяло довірі громадян до судової гілки влади, її авторитету, відновленню законності і справедливості.

Кваліфікаційне оцінювання суддів призначено, але щодо 42,2 відс. (2009 осіб) не завершено, отже, є ризики здійснення правосуддя судьями, які не мають достатнього професійного рівня. Як наслідок, цілі кваліфікаційного оцінювання не досягнуто.

Результати аудиту

Згідно з частинами першою та другою статті 83 Закону №1402 кваліфікаційне оцінювання проводиться ВККСУ з метою визначення здатності судді (кандидата на посаду судді) здійснювати правосуддя у відповідному суді за визначеними законом критеріями: компетентність (професійна, особиста, соціальна тощо); професійна етика; доброчесність.

Кваліфікаційне оцінювання проводиться в таких випадках: **призначення суддів на посаду до 30.09.2016** (до дати набрання чинності Законом України від 02 червня 2016 року № 1401 «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)»); **у межах проведення добору на посаду судді; у зв'язку з накладенням дисциплінарного стягнення, а також в інших випадках, визначених законом.**

Аудитом встановлено, що востаннє кваліфікаційне оцінювання проводилося ВККСУ у 2019 році. З 07.11.2019 по 31.12.2022 кваліфікаційне оцінювання, якому підлягало 2009 суддів (таблиця 5), не здійснювалося, **отже є ризики здійснення правосуддя судьями, які не мають достатнього професійного рівня.**

За даними ВККСУ, з 2749 суддів, щодо яких завершено кваліфікаційне оцінювання, 58 суддів (2,1 відс.) визнано такими, що не відповідають займаній посаді (не підтверджено здатність здійснювати правосуддя в суді). Висновок «відповідає займаній посаді» отримала 2 691 особа (97,9 відсотка). **Кількість суддів, щодо яких не завершено кваліфікаційного оцінювання, становить 2009 осіб (42,2 відс. загальної чисельності суддів, які підлягають оцінюванню (4758 осіб)). Як наслідок, цілі кваліфікаційного оцінювання не досягнуто.**

Згідно з частиною другою статті 112 Закону № 1402 рішення про звільнення судді з посади ухвалює ВРП у порядку, встановленому Законом № 1798.

За інформацією ВККСУ, станом на 31.12.2022 із 58 суддів, яких за результатами оцінювання визнано такими, що не відповідають займаній посаді, 56 суддів рекомендовано звільнити. Водночас ВРП відмовлено в задоволенні рекомендацій про звільнення 52 суддів⁷, подання щодо яких ВККСУ надіслано⁸ до ВРП.

Таблиця 5

Інформація щодо загальної чисельності суддів, що пройшли кваліфікаційне оцінювання станом на 31.12.2022

Показник	Кількість осіб
Кількість суддів	5240
Кількість суддів, які не підлягають оцінюванню (судді місцевих судів, призначені після 30.09.2016)	482
Кількість суддів, щодо яких завершено кваліфікаційне оцінювання	2749
Відповідають займаній посаді судді	2691
Не відповідають займаній посаді судді (не підтверджено здатність здійснювати правосуддя у суді), з яких:	58
Рекомендовано звільнити:	56
- задоволено рекомендацію ВРП	2
- відмовлено ВРП у задоволенні рекомендації	52
- не завершено розгляд	2
Кількість суддів, щодо яких не завершено кваліфікаційного оцінювання	2009

⁷ Рішення ВРП ухвалені протягом серпня 2019–серпня 2021 років та червня 2020–серпня 2021 років.

⁸ Протягом травня–грудня 2018 року та січня–серпня 2019 року.

Слід наголосити, що **чинне законодавство не встановлює граничного терміну** для розгляду ВРП рекомендацій ВККСУ, зокрема про звільнення судді у зв'язку з невідповідністю займаній посаді за критеріями компетентності, професійної етики або доброчесності, **що створює ризики необґрунтованого відтермінування ВРП розгляду рекомендацій ВККСУ про звільнення судді та призводить до зростання соціальної напруги у суспільстві і недовіри до судової системи в цілому.**

Рекомендації

- для підвищення авторитету судової влади в Україні та рівня довіри громадян ВККСУ до 01.08.2024 забезпечити проведення кваліфікаційного оцінювання суддів, зокрема і завершення кваліфікаційного оцінювання суддів, у яких закінчився п'ятирічний строк призначення на посаду;

- ВРП до 31.12.2023 визначити в Регламенті Вищої ради правосуддя чіткі строки ухвалювання рішення про звільнення судді із займаної посади, переведення на відповідну посаду до іншого суду.

5. ЧИ СТАВ ПРОЦЕС ВЕДЕННЯ СУДДІВСЬКИХ ДОСЬЄ (ДОСЬЄ КАНДИДАТІВ НА ПОСАДУ СУДДІ) ЕКОНОМНІШИМ

Висновки

Оскільки ЄСІТС в частині функціоналу ВККСУ не створено, значно ускладнено та сповільнено обмін інформацією із судовими органами під час виконання повноважень ВККСУ щодо ведення суддівського досьє, зокрема загальних відомостей щодо судді, відомостей і документів, пов'язаних з кар'єрою, ефективністю здійснення судочинства, про дисциплінарну відповідальність, відповідність судді критеріям професійної етики та доброчесності тощо. Досьє формуються, ведуться і зберігаються у паперовій формі, публікуються з використанням звичайних інструментів Google-диска, посилання на який містяться на сайті ВККСУ, що є недотриманням вимог частини шостої статті 85 Закону № 1402, згідно з якими формування і ведення суддівського досьє (досьє кандидата на посаду судді) здійснюються в ЄСІТС. Як наслідок, процес ведення суддівських досьє (досьє кандидатів на посаду судді) потребує значних часових і матеріальних витрат, дублюється в структурних підрозділах секретаріату та не стає економічним.

Результати аудиту

Відповідно до статті 15¹ Закону № 1402 у судах, ВРП, ВККСУ, ДСАУ, їх органах та підрозділах функціонує ЄСІТС, що, зокрема, забезпечує формування і ведення суддівського досьє (досьє кандидата на посаду судді) в електронній формі.

Частиною шостою статті 85 Закону № 1402 передбачено, що формування і ведення суддівського досьє (досьє кандидата на посаду судді) здійснюється в ЄСІТС.

У пункті 8 частини першої статті 152⁹ Закону № 1402 зазначено, що ДСАУ організовує комп'ютеризацію судів для здійснення судочинства, діловодства, інформаційно-нормативного забезпечення судової діяльності та забезпечення функціонування ЄСІТС.

Водночас згідно з підпунктом 3 пункту 41⁴ розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402 ВККСУ доручалося протягом дванадцяти місяців з дня набрання чинності цим Законом забезпечити початок функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи формування і ведення суддівських досьє (досьє кандидатів на посаду судді).

Отже, законодавець поклав повноваження із забезпечення функціонування ЄСІТС **як на ДСАУ, так і на ВККСУ**, водночас в підпункті 3 пункту 41 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402 некоректно визначив назву складової ЄСІТС для формування і ведення суддівських досьє: «Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система формування і ведення суддівських досьє».

У межах проєкту USAID «Справедлива, незалежна та відповідальна судова влада України» компанією «Кімонікс Інтернешнл, Інк» згідно з договором про передачу майна від 16.09.2016 № 49-16 ВККСУ безоплатно передано програмне забезпечення САРП ВККСУ, розроблене відповідно до контракту субпідряду, укладеного між компанією «Кімонікс Інтернешнл, Інк» і ТОВ «Айкюжн ІТ». Майнові права власності на САРП ВККСУ не передано.

У подальшому ВККСУ за рахунок коштів державного бюджету уклало з ТОВ «Айкюжн ІТ» прямі договори щодо розроблення програмного забезпечення для розширення функціональних можливостей САРП ВККСУ, якими не передбачено розроблення функціоналу для формування та ведення суддівського досьє (досьє кандидата на посаду судді).

Визначений Законом № 1402 обсяг інформації, який необхідно вносити до суддівського досьє (досьє кандидата на посаду судді), **формують різні установи системи правосуддя, тому досьє за змістом є сукупністю значних за обсягом даних різних державних органів і потребує постійного та оперативного оновлення.**

Рішенням ВККСУ від 15.11.2016 № 150/зп-16 затверджено Порядок формування і ведення суддівського досьє (далі – Порядок № 150) і Порядок формування і ведення досьє кандидата на посаду судді (далі – Порядок № 150 К).

Згідно з пунктами 2.1 і 2.3 Порядку № 150 зміст суддівського досьє становить сукупність визначеної Законом № 1402 інформації про загальні

---

⁹ Редакція із змінами, внесеними згідно із Законом України від 03 жовтня 2017 року № 2147-VIII «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів».

відомості щодо судді, відомості та документи, пов'язані з кар'єрою судді, ефективністю здійснення суддею судочинства, про дисциплінарну відповідальність судді, відповідність судді критеріям професійної етики та доброчесності, а також іншої інформації щодо відповідності судді критеріям кваліфікаційного оцінювання. Відомості та документи, пов'язані з кар'єрою судді, містять інформацію, зокрема, про рішення, прийняті стосовно судді ВККСУ, ВРП, Вищою радою юстиції, Президентом України або іншими органами.

Відповідно до пункту 2.3 Порядку № 150 К відомості та документи, пов'язані з участю кандидата на посаду судді у конкурсі на посаду судді, включають, зокрема, інформацію про результати кваліфікаційного оцінювання; результати участі в конкурсі на зайняття вакантної посади судді; рішення ВККСУ та ВРП, ухвалені щодо кандидата на посаду судді у межах відповідної процедури конкурсу та кваліфікаційного оцінювання.

Пунктом 1.4 Порядку № 150 К визначено: формування і ведення досьє кандидата на посаду судді забезпечується Комісією та здійснюється в автоматизованій системі. У зв'язку з незапровадженням автоматизованої системи суддівські досьє формуються, ведуться і зберігаються у паперовій формі, публікуються з використанням звичайних інструментів Google-диска, посилання на який міститься на сайті ВККСУ.

Пунктом 1.4 Положення про департамент суддівської кар'єри секретаріату ВККСУ встановлено, що до складу департаменту входять 8 відділів: відділ методологічного забезпечення проведення іспиту; відділ статистично-аналітичної роботи; відділ по роботі з кандидатами на посаду судді; відділ ведення суддівського досьє; відділ організаційного забезпечення проведення іспиту; відділ забезпечення проведення регулярного оцінювання; відділ з питань проведення перевірок; відділ забезпечення організації переведень та конкурсу.

Згідно з Положенням про відділ ведення суддівського досьє департаменту суддівської кар'єри секретаріату ВККСУ основними напрямками діяльності відділу є забезпечення формування суддівських досьє; ведення та систематичне оновлення суддівських досьє; забезпечення обліку та зберігання суддівських досьє; надання інформації, що міститься у суддівських досьє; ведення обліку даних про кількість посад суддів у судах; ведення обліку даних про кількість вакантних посад суддів у судах; ведення обліку суддів, яким виповниться шістдесят п'ять років.

Секретаріат ВККСУ відповідно до Положення про відділ по роботі з кандидатами на посаду судді департаменту суддівської кар'єри секретаріату ВККСУ, зокрема, відповідальний за формування та ведення матеріалів справ, досьє кандидатів на посаду судді.

Положенням про відділ з питань проведення перевірок департаменту суддівської кар'єри секретаріату ВККСУ серед основних напрямів діяльності

відділу визначено, зокрема, забезпечення долучення матеріалів спеціальної перевірки до суддівського досьє (досьє кандидата на посаду судді) (особової справи).

Отже, напрями роботи цих трьох структурних підрозділів департаменту суддівської кар'єри секретаріату ВККСУ мають забезпечити реалізацію повноважень Комісії в частині ведення обліку даних, які є складовими суддівського досьє (досьє кандидата на посаду судді) та потребують внесення у досьє.

Водночас наказом Голови ВККСУ від 06.11.2019 № 31-АГ з огляду на значні обсяги завдань, виконання яких необхідне для невідкладної реалізації ВККСУ визначених Законом № 1402 повноважень із формування і ведення суддівських досьє для здійснення кваліфікаційного оцінювання суддів на відповідність займаним посадам та інших передбачених законодавством процедур, 94 працівникам різних структурних підрозділів секретаріату ВККСУ надано допуск до роботи із суддівськими досьє: 57 посадовим особам усіх відділів департаменту суддівської кар'єри секретаріату ВККСУ та 37 посадовим особам інших структурних підрозділів секретаріату ВККСУ (відділ міжнародного співробітництва – 4 особи; управління підготовки та проведення засідань Комісії – 21 особа; управління документального забезпечення – 12 осіб).

Отже, з 06.11.2019 посадових осіб різних структурних підрозділів секретаріату ВККСУ залучено до забезпечення формування та ведення суддівських досьє (досьє кандидатів на посаду судді), незважаючи на те, що такі функції та повноваження передбачено в положеннях лише для відділів ведення суддівського досьє, по роботі з кандидатами на посаду судді та з питань проведення перевірок департаменту суддівської кар'єри.

Зменшення чисельності департаменту суддівської кар'єри секретаріату ВККСУ без запровадження роботи автоматизованої системи може призвести до погіршення показників якості його діяльності.

Згідно з даними, наданими ВККСУ, кількість суддівських досьє (досьє кандидатів на посаду судді), формування та ведення яких забезпечує Комісія, становила у 2019 році – 9 337 од., у 2020 році – 7 836 од. (51 досьє з розрахунку на одного працівника секретаріату Комісії), у 2021 році – 7 847 од. (54 досьє на одного працівника секретаріату Комісії) і у 2022 році – 11 237 од. (79 досьє з розрахунку на одного працівника секретаріату Комісії).

Аудитом встановлено, що інформація від ВРП, Національної школи суддів України, ДСАУ та судів (загальні відомості щодо судді, відомості та документи, пов'язані з кар'єрою судді, ефективністю здійснення суддею судочинства, про дисциплінарну відповідальність судді, відповідність судді критеріям професійної етики та доброчесності тощо) для внесення у досьє надсилається до ВККСУ у паперовій формі поштою.

Отримані матеріали та інформація скануються на понад 20-ти багатофункціональних пристроях, що, відповідно, **потребує значних часових і матеріальних витрат, як наслідок, процес ведення суддівських досьє (досьє кандидатів на посаду судді) не стає економнішим.**

Суддівські досьє формуються, ведуться і зберігаються у паперовій формі, публікуються з використанням інструментів Google-диска, посилання на який міститься на вебсайті ВККСУ. Досьє збережені у форматі PDF без можливості пошуку інформації у тексті файлів, що значно ускладнює роботу з ними та пошук як самих досьє, так і інформації в них.

Ведення досьє кандидата на посаду судді здійснюється також у паперовій формі. Формування досьє кандидата на посаду судді розпочинається за результатами допуску його до участі в конкурсі та на підставі поданих документів. Надалі за результатами проведення спеціальної перевірки таке досьє наповнюється новою інформацією (відповідно, новими паперовими документами).

Під час конкурсу до досьє долучаються процесуальні рішення, ухвалені Комісією за результатами проведення окремих етапів конкурсу.

Отже, впроваджена у ВККСУ система автоматизації робочих процесів, майнові права власності на яку за ВККСУ не закріплено, унеможлиблює здійснення формування та ведення суддівського досьє (досьє кандидата на посаду судді), крім того, система не інтегрована до ЄСІТС (не забезпечує обміну даними). Як наслідок, ускладнено і сповільнено обмін інформацією із судовими органами для виконання повноважень ВККСУ щодо ведення суддівського досьє (досьє кандидата на посаду судді), процеси обліку даних та ведення таких досьє в структурних підрозділах секретаріату вимушено дублюються.

Рекомендації

- ВККСУ спільно з ДСАУ до 31.12.2024 забезпечити розроблення модуля формування і ведення суддівського досьє (досьє кандидата на посаду судді) як складової ЄСІТС, а також його функціонування;

- ВРП до 31.12.2023 відповідно до положень статті 73 Закону № 1798 звернутися до суб'єктів права законодавчої ініціативи з пропозиціями внести на розгляд Верховної Ради України законопроект щодо визначення єдиного органу, відповідального за забезпечення функціонування ЄСІТС, шляхом внесення змін до Закону № 1402.

6. ЧИ БУВ ПРОЦЕС ПЛАНУВАННЯ ТА ФІНАНСУВАННЯ ЗАХОДІВ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ФУНКЦІЙ І ЗАВДАНЬ ВИЩОЮ КВАЛІФІКАЦІЙНОЮ КОМІСІЄЮ СУДДІВ УКРАЇНИ ПРОДУКТИВНИМ, РЕЗУЛЬТАТИВНИМ, ЕКОНОМНИМ

Висновки

Протягом 2019–2022 років за КПКВК 0501020 на виконання повноважень та завдань ВККСУ загалом використано 435 811,5 тис. гривень.

ДСАУ як головним розпорядником бюджетних коштів під час формування бюджетних запитів не дотримано вимог пункту 2 частини п'ятої статті 22 БКУ (із змінами) щодо складання запитів на підставі планів діяльності на середньостроковий період.

Наявні два результативні показники, які безпосередньо характеризували виконання повноважень та завдань ВККСУ у 2019 році, унеможлилювали оцінку ефективності виконання бюджетної програми за відповідним напрямом використання бюджетних коштів.

Унаслідок незабезпечення належного контролю ДСАУ як головним розпорядником бюджетних коштів ВККСУ допущено неефективне управління коштами державного бюджету – 432,9 тис. грн; непродуктивне використання коштів – 863,2 тис. грн; з порушенням норм чинного законодавства використано загалом 3 500,0 тис. гривень.

Результати аудиту

Аудит засвідчив, що у 2019–2022 роках функції головного розпорядника коштів державного бюджету щодо фінансового забезпечення діяльності ВККСУ здійснювала ДСАУ.

Видатки державного бюджету, спрямовані **на виконання повноважень і завдань ВККСУ**, планувалися та здійснювалися в межах бюджетної програми за КПКВК 0501020.

Бюджетні запити за КПКВК 0501020 на 2019–2022 роки ДСАУ сформовано на підставі пропозицій структурних підрозділів ДСАУ та розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня.

Водночас під час формування бюджетних запитів ДСАУ не дотримано вимог пункту 2 частини п'ятої статті 22 БКУ щодо їх складання на підставі планів діяльності на середньостроковий період.

Так, ДСАУ у 2019–2022 роках плани діяльності на середньостроковий період, передбачені для головних розпорядників бюджетних коштів пунктом 1 частини п'ятої статті 22 БКУ, не розробляла.

Згідно з бюджетними запитами ДСАУ потреба в бюджетних коштах за КПКВК 0501020, визначена для ВККСУ, становила на 2019 рік –

184 544,2 тис. грн; 2020 рік – 214 327 тис. грн; 2021 рік – 255 372,2 тис. грн; 2022 рік – 189 395,1 тис. гривень.¹⁰

У загальному обсязі потреби ДСАУ за КПКВК 0501020 питома вага потреби ВККСУ становила у 2019 році – 0,84 відс., у 2020 році – 0,54 відс., у 2021 році – 0,62 відс. і у 2022 році – 0,73 відсотка.

Відповідно до законів України від 23 листопада 2018 року № 2629 «Про Державний бюджет України на 2019 рік», від 14 листопада 2019 року № 294 «Про Державний бюджет України на 2020 рік», від 15 грудня 2020 року № 1082 «Про Державний бюджет України на 2021 рік» та від 02 грудня 2021 року № 1928 «Про Державний бюджет України на 2022 рік» заявлена в бюджетних запитах потреба ВККСУ забезпечена¹¹ **2019 року** – на 85,2 відс. (157 244,2 тис. грн); **2020 року** – на 78,8 відс. (168 936,7 тис. грн); **2021 року** – на 66,2 відс. (168 936,7 тис. грн); **2022 року** – на 89,0 відс. (168 584,8 тис. гривень).

Протягом **2019–2022 років** із затверджених у державних бюджетах на відповідні роки (крім власних надходжень) **на виконання повноважень та завдань 663 702,4 тис. грн ВККСУ** (з урахуванням внесених змін) доведені асигнування в сумі **435 387,2 тис. гривень**.

Зазначене пояснюється тим, що у 2019 році (з 07.11.2019) та 2020 – 2022 роках у зв'язку з неукомплектованістю посад членів та інспекторів Комісії частина покладених на ВККСУ функцій не виконувалася, відповідно, суттєво зменшилася потреба у фінансуванні окремих видатків на забезпечення ВККСУ. У зв'язку з цим до кошторисів ВККСУ внесено зміни щодо зменшення кошторисних призначень.

Водночас розраховану ВККСУ потребу в коштах на фінансування видатків за КЕКВ 3110 «Придбання обладнання і предметів довгострокового користування» у 2020 році у сумі 4 391,5 тис. грн та у 2021 році в сумі 12 178,7 тис. грн під час затвердження кошторисів ДСАУ не враховано.

Аудитом встановлено, що у 2019–2022 роках паспортами бюджетних програм визначено **цілі державної політики, досягнення яких мала забезпечити реалізація бюджетної програми за КПКВК 0501020**, у 2019 – 2021 роках – це формування ефективної системи правосуддя; підвищення якості правосуддя; у 2022 році – забезпечення конституційного права на справедливий суд. **Мета бюджетної програми** – забезпечення належних умов здійснення судочинства для повного та своєчасного розгляду судових справ. **Завдання**

¹⁰Бюджетні запити на 2019, 2020, 2021, 2022 роки надіслано на адресу Міністерства фінансів України 29.08.2018 за вих. № 11-14516/18, 09.09.2019 за вих. № 11-22512/19 (уточнений – 16.09.2019 за вих. № 11-23110/19), 20.08.2020 за вих. № 11-15989/20 (уточнений – 24.09.2020 за вих. № 11-17616/20) і 13.08.2021 за вих. № 11-15477/21 (уточнений – 20.09.2021 за вих. № 11-17109/21) відповідно.

¹¹ З урахуванням внесених протягом відповідних років змін.

бюджетної програми – забезпечення належного розгляду судових справ; створення умов для безперешкодного здійснення правосуддя. Затверджено також окремий напрям використання бюджетних коштів – забезпечення виконання функцій та завдань ВККСУ.

Аналіз стану складання паспортів бюджетної програми за КПКВК 0501020 на 2019–2022 роки засвідчив, що ДСАУ до паспорта бюджетної програми **на 2019 рік** включено результативні показники, які характеризують реалізацію напряму використання бюджетних коштів щодо забезпечення виконання функцій та завдань ВККСУ **тільки в частині виконання повноважень з кваліфікаційного оцінювання суддів**: показник продукту «Кількість осіб, що пройшли кваліфікаційне оцінювання» і показник якості «Частка осіб, що успішно пройшли кваліфікаційне оцінювання у загальній кількості осіб, що проходили оцінювання».

Водночас результативні показники, які характеризують виконання **ВККСУ інших повноважень, встановлених частиною першою статті 93 Закону № 1402**, зокрема щодо проведення добору кандидатів для призначення на посаду судді, у тому числі організації стосовно них спеціальної перевірки відповідно до закону та прийняття кваліфікаційного іспиту, внесення до ВРП рекомендації про призначення кандидата на посаду судді, ведення суддівського досьє (досьє кандидата на посаду судді) тощо **в цьому паспорті не передбачені**.

Отже, затверджені два результативні показники унеможливають передбачену абзацом першим частини п'ятої статті 20 БКУ (із змінами) оцінку ефективності бюджетної програми за напрямом використання бюджетних коштів щодо забезпечення виконання функцій і завдань ВККСУ.

Крім того, через затвердження в паспорті бюджетної програми за КПКВК 0501020 на 2019 рік результативного показника якості «Частка осіб, що успішно пройшли кваліфікаційне оцінювання, у загальній кількості осіб, що проходили оцінювання» в обсязі 80 відс. є ризик незабезпечення об'єктивного кваліфікаційного оцінювання суддів, оскільки заздалегідь встановлено певні маркери для членів ВККСУ.

Таким чином, результативні показники паспорта бюджетної програми за КПКВК 0501020 у частині виконання повноважень ВККСУ не відповідали критеріям, встановленим у Загальних вимогах до визначення результативних показників бюджетних програм, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 10 грудня 2010 року № 1536 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 15 червня 2015 року № 553), зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27 грудня 2010 року за № 1353/18648 (далі – Вимоги № 1536): реалістичність, актуальність та суспільна значущість.

Узагальнену інформацію щодо використання коштів державного бюджету за КПКВК 0501020, зокрема спрямованих на виконання повноважень і завдань ВККСУ у 2019–2022 роках, наведено в таблиці 6.

Таблиця 6

Використання коштів державного бюджету за КПКВК 0501020, спрямованих на виконання повноважень і завдань ВККСУ у 2019–2022 роках

тис. грн

Показники	Рік	Загальний фонд	Спеціальний фонд
Затверджено у кошторисах (зі змінами)	2019	82 223,3	86 094,0
	2020	22 403,8	78 756,4
	2021	86 833,7	1 055,5
	2022	76 703,2	3 382,2
	всього	268 164,0	169 288,1
		437 452,1	
Відкрито асигнувань	2019	82 108,1	85 513,9
	2020	22 204,8	76 818,5
	2021	86 761,0	1 000,0
	2022	76 701,3	3 241,3
	всього	267 775,2	166 573,7
		434 348,9	
Касові видатки з урахуванням власних надходжень	2019	82 108,1	85 475,9
	2020	22 204,8	78 685,3
	2021	86 761,0	757,7
	2022	76 576,4	3 242,3
	всього	267 650,3	168 161,2
		435 811,5	
Залишки невикористаних відкритих асигнувань	2019	0,0	38,0
	2020	0,0	16,1
	2021	0,0	253,9
	2022	124,9	0,0
	всього	124,9	308,0
		432,9	

Дані таблиці 6 свідчать, що касові видатки за КПКВК 0501020, спрямовані на виконання повноважень і завдань ВККСУ у 2019–2022 роках, становили **435 811,5 тис. грн** (за загальним фондом – 267 650,3 тис. грн (99,8 відс. плану), спеціальним – 168 161,2 тис. грн (з урахуванням власних надходжень у сумі 1 895,5 тис. гривень)).

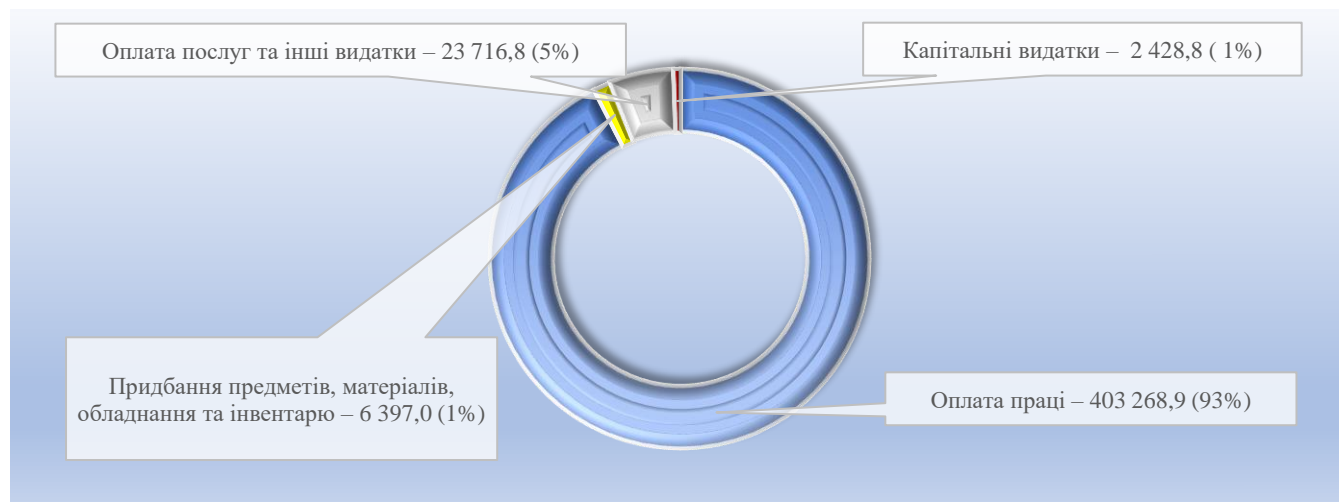
ДСАУ у 2019–2022 роках відкрила ВККСУ асигнування для здійснення видатків у загальній сумі 434 348,9 тис. грн, або 99,3 відс. затвердженого обсягу (менше на 1 038,4 тис. гривень).

Водночас встановлено, що у 2019–2022 роках у зв'язку із закриттям рахунків, відкритих у поточному бюджетному періоді для виконання бюджету згідно зі статтею 57 БКУ, **внаслідок неналежного контролю ДСАУ як головного розпорядника бюджетних коштів і планування видатків державного бюджету ВККСУ залишок на рахунках для відкриття асигнувань на загальну суму 432,9 тис. грн (2019 рік – 38,0 тис. грн, 2020 рік – 16,1 тис. грн, 2021 рік – 253,9 тис. грн, 2022 рік – 124,9 тис. грн) списано до державного бюджету, що є неефективним управлінням коштами державного бюджету та свідчить про недотримання ДСАУ вимог пункту 7 частини п'ятої статті 22 БКУ (із змінами).**

Відповідно до бюджетної звітності у 2019–2022 роках ВККСУ кошти державного бюджету за загальним та спеціальним фондами, спрямовані на виконання повноважень і завдань, використано на оплату праці і нарахування на заробітну плату – 403 268,9 тис. грн; придбання предметів, матеріалів, обладнання та інвентарю – 6 397,0 тис. грн; оплату послуг (крім комунальних) – 17 008,3 тис. грн; видатків на відрядження – 109,7 тис. грн; комунальних послуг та енергоносіїв – 6 460,6 тис. грн; дослідження і розробку, окремі заходи розвитку з реалізації державних (регіональних) програм – 3,5 тис. грн; придбання обладнання і предметів довгострокового користування – 545,9 тис. грн; капітальне будівництво (придбання) інших об'єктів – 1 882,9 тис. грн (оприбуткування господарської будівлі); інші видатки – 134,7 тис. гривень.

Структуру касових видатків загального фонду у 2019–2022 роках за КПКВК 0501020 на виконання повноважень і завдань ВККСУ відображає діаграма 2.

Діаграма 2. Структура касових видатків загального фонду у 2019–2022 роках на виконання повноважень і завдань ВККСУ, тис. грн

Дані діаграми 2 свідчать: **93 відс.** (403 268,9 тис. грн) коштів загального та спеціального фондів державного бюджету витрачено на оплату праці працівників ВККСУ. Придбання обладнання і предметів довгострокового користування здійснювалося лише у 2019 році, видатки становили 545,9 тис. гривень.

Як наслідок, ВККСУ використовуються застарілі аналогові технології та зношене обладнання, що створює ризики неякісного виконання Комісією повноважень. Зокрема, зал засідань, додаткова кімната для співбесід суддів і всі медіакласи не укомплектовані системою відеоконференцзв'язку та забезпечення фіксації процесу в режимі відео-і звукозапису, сектор технічної обробки документів не забезпечено резервним сканером протяжного типу.

Забезпеченість персональними комп'ютерами становить 86,9 відс. (за потреби 271 од. у наявності є 235 од., з яких 174 од. (74 відс.) використовуються понад 10 років, морально та фізично застарілі), багатофункціональними пристроями формату А4 – 58,7 відс. (потреба – 80 од., наявність – 47 од.), сектор технічної обробки документів не укомплектовано резервним сканером протяжного типу.

Наявна проблема із забезпеченням ВККСУ серверним обладнанням. Так, за потреби у 16 серверах¹² у ВККСУ функціонує 13 (81,3 відс.), більшість з яких морально та фізично застаріла (1 сервер введено в експлуатацію у 2010 році, 4 – у 2011 році, 4 – у 2012 році, 1 – у 2015 році, 1 – у 2017 році, 1 – у 2018 році, 1 – у 2019 році, тобто 9 серверів (69,2 відс. наявної кількості серверів) експлуатуються більш як 10 років).

Крім того, на балансі ВККСУ обліковуються 2 сервери (введені в експлуатацію у 2012 році), які у 2019 році вийшли з ладу, ремонту не підлягають і потребують списання.

Вибірковим дослідженням найбільш суттєвих видатків, що становили значну питому вагу в складі загального їх обсягу, встановлено непродуктивне використання коштів державного бюджету; використання бюджетних коштів з порушенням норм чинного законодавства, а також виокремлено низку недоліків нормативно-правового та організаційного характеру.

❖ *Щодо використання бюджетних коштів на оплату праці*

Протягом періоду, що досліджувався, затверджена структура ВККСУ (у 2019 році Головою, а 2020–2022 роках керівником секретаріату), до якої входить комісія та секретаріат ВККСУ, давала змогу Комісії виконувати повноваження, визначені законом.

Встановлено, що з кожним роком рівень укомплектованості штатних посад ВККСУ зменшувався, як наслідок – ризики неякісного виконання повноважень. Так, при штатній чисельності ВККСУ 275 шт. од. станом на 01.01.2019 укомплектовано 258 шт. од. (93,8 відс.), а станом на 31.12.2022 – 155 шт. од., (56,4 відсотка). За 2019–2022 роки у ВККСУ звільнено 139 осіб і призначено 36, тобто кількість звільнених майже у 4 рази перевищила кількість призначених.

Дослідження відповідності нарахування та виплати заробітної плати за 2019–2022 роки членам ВККСУ та працівникам секретаріату Комісії свідчить, що оплата

---

¹² Пункт 2.5 Нормативів забезпечення засобами інформатизації, затверджених наказом ДСАУ від 12.06.2018 № 298.

праці здійснювалася своєчасно і з урахуванням вимог чинних нормативно-правових актів.

Водночас аудитом встановлено факти виплати у 2020–2022 роках матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань керівникові секретаріату ВККСУ (керівник державної служби) та його заступникові, які є державними службовцями категорії «А», з недотриманням вимог пункту 4 Порядку надання державним службовцям матеріальної допомоги на вирішення соціально-побутових питань, затвердженого постановою Кабінет Міністрів України від 08 серпня 2016 року № 500 (далі – Порядок № 500).

Так, частиною другою статті 54 Закону України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII «Про державну службу» (із змінами) передбачено, що державним службовцям **може надаватися** матеріальна допомога для вирішення соціально-побутових питань. Порядок надання та розмір такої допомоги визначаються Кабінетом Міністрів України. Згідно з пунктом 2 Порядку № 500 державним службовцям матеріальна допомога **може надаватися** один раз на рік у розмірі середньомісячної заробітної плати на підставі особистої заяви.

Отже, виплата державним службовцям матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань **не є обов'язковою**.

Відповідно до пункту 4 Порядку № 500 рішення про надання керівникові державної служби в державному органі та його заступникам матеріальної допомоги **приймається керівником відповідного державного органу** за погодженням із відповідним органом вищого рівня (у разі наявності такого органу).

Таким чином, рішення про надання матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань керівникові секретаріату ВККСУ та його заступникові може ухвалювати лише Голова ВККСУ або особа, яка виконує його повноваження.

Всупереч вимогам пункту 4 Порядку № 500 через відсутність у 2020–2022 роках Голови ВККСУ або особи, що виконує його повноваження, рішення про надання матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань керівникові державної служби ВККСУ (керівникові секретаріату ВККСУ) та його заступникові приймалося особами, **які не мали повноважень керівника державного органу: у 2020 році – тимчасово виконувачем обов'язків керівника державної служби (на період відпустки О. Пономаренко) щодо виплати допомоги собі і керівникові секретаріату ВККСУ¹³, у 2021 і 2022 роках – керівником державної служби щодо виплати допомоги собі і своєму заступникові¹⁴.**

Загальна сума нарахувань О. Пономаренко на підставі цих наказів становить 366 979,74 грн (2020 рік – 197 854,65 грн, 2021 рік – 79 220,84 грн, 2022 рік –

¹³ Наказ в. о. керівника секретаріату ВККСУ О. Биструшкіна від 27.02.2020 № 36-к/тр.

¹⁴ Накази керівника секретаріату ВККСУ О. Пономаренко від 29.01.2021 № 12-к/тр, від 22.02.2022 № 33-к/тр.

89 904,25 грн), О. Биструшкіну – 281 253,18 грн (2020 рік – 148 845,48 грн, 2021 рік – 62 032,02 грн, 2022 рік – 70 375,68 гривні).

Крім того, заяви О. Пономаренко на отримання матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань у 2020–2022 роках не відповідали вимогам пункту 36 Інструкції з діловодства у Вищій кваліфікаційній комісії України, затвердженої наказом Голови ВККСУ від 14.03.2013 № 24: не містили адресата (установи, її структурного підрозділу, конкретної посадової особи, фізичної особи). Заяви О. Биструшкіна були адресовані керівникові державної служби ВККСУ О. Пономаренко.

Отже, наведені факти свідчать про наявність реального чи потенційного конфлікту інтересів посадових осіб ВККСУ при ухваленні відповідних рішень, що мало суттєвий вплив на рівень їхніх доходів.

Так, частина перша статті 28 Закону України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII «Про запобігання корупції» (далі – Закон № 1700) **зобов'язує осіб, на яких поширюється дія цього Закону, зокрема посадових осіб секретаріату Комісії¹⁵, для запобігання та врегулювання конфлікту інтересів вживати заходів щодо недопущення виникнення реального, потенційного конфлікту інтересів; не вчиняти дій та не ухвалювати рішень в умовах реального конфлікту інтересів; вживати заходів щодо врегулювання реального чи потенційного конфлікту інтересів.**

У разі існування в особи сумнівів щодо наявності в неї конфлікту інтересів вона має право звернутися за роз'ясненням до Національного агентства з питань запобігання корупції (частина п'ята статті 28 Закону № 1700). Однак посадові особи секретаріату ВККСУ до Національного агентства з питань запобігання корупції за роз'ясненням про підтвердження або відсутність конфлікту інтересів з наведених питань не зверталися.

Таким чином, приватний (майновий) інтерес в. о. керівника секретаріату ВККСУ О. Биструшкіна (2020 рік) і керівника секретаріату О. Пономаренко (2021–2022 роки) не врегульовано в законний спосіб, передбачений статтею 28 Закону № 1700.

Аудит засвідчив, що на момент контрольного заходу законодавчо не врегульовано порядку реалізації права на відпустку членів ВККСУ, які є суддями у відставці.

Щорічні відпустки 8 членам ВККСУ, які були суддями у відставці, надавалися у 2019 році згідно з наказами Голови ВККСУ тривалістю 24 календарні дні з урахуванням вимог статті 75 Кодексу законів про працю України.

Водночас один із членів ВККСУ, який був суддею у відставці, двічі оскаржував у суді відмову Голови ВККСУ в наданні йому відпустки, передбаченої суддям

---

¹⁵ Відповідно до підпункту «г» пункту 1 статті 3 суб'єктами, на яких поширюється дія цього Закону, зокрема, є Голова, заступник Голови, члени, інспектори ВККСУ, посадові особи секретаріату цієї Комісії.

(щорічна відпустка тривалістю 30 робочих днів і додаткова відпустка тривалістю 15 календарних днів), з виплатою винагороди та допомоги на оздоровлення в порядку, передбаченому статтю 136 Закону № 1402.

Довідково. Відповідно до частини п'ятої статті 54 Закону № 1402 у разі призначення судді членом ВРП, ВККСУ він відряджається для роботи в цих органах на постійній основі. За членами цих органів – суддями зберігаються гарантії матеріального, соціального та побутового забезпечення, визначені законодавством для суддів.

Статтю 136 Закону № 1402 передбачено, що суддям надається щорічна оплачувана відпустка тривалістю 30 робочих днів з виплатою, крім суддівської винагороди, допомоги на оздоровлення в розмірі посадового окладу. Суддям, які мають стаж роботи більше 10 років, надається додаткова оплачувана відпустка тривалістю 15 календарних днів.

За рішенням Касаційного адміністративного суду в складі Верховного Суду від 08.08.2019, зазначеному члену ВККСУ (судді у відставці) у 2019 році надано додатково основну відпустку тривалістю 9 робочих днів, додаткову відпустку тривалістю 15 календарних днів за 2017–2018 роки та матеріальну допомогу на оздоровлення у порядку, передбаченому статтю 136 Закону № 1402.

Водночас у цьому рішенні вказано, що тривалість і порядок надання відпустки члену ВККСУ мають відповідати статті 136 Закону № 1402 шляхом застосування аналогії закону, а саме частини третьої статті 21 Закону № 1798.

У листопаді 2019 року у зв'язку з припиненням повноважень зазначеного члена ВККСУ наказом Голови ВККСУ від 06.11.2019 № 597-к/тр його відраховано зі штату ВККСУ та виплачено грошову компенсацію за невикористані дні щорічної відпустки (із розрахунку 24-х календарних днів).

Не погоджуючись з рішенням Голови ВККСУ, колишній член ВККСУ звернувся з позовом до суду. Окружний адміністративний суд міста Києва (рішення від 13.09.2021 у справі № 640/24716/19) дійшов висновку про протиправність дій відповідача (ВККСУ) щодо відмови в наданні позивачеві (колишньому члену ВККСУ) щорічної оплачуваної відпустки в розмірі, передбаченому статтею 136 Закону № 1402, та зобов'язав ВККСУ виплатити йому компенсацію за невикористану щорічну відпустку в розмірі 425 959,16 грн, допомогу на оздоровлення – 18 850,0 грн, а також середню заробітну плату (винагороду) за час затримки несплачених у зв'язку з припиненням трудових відносин сум – 269 356,73 гривень. **Загальний розмір виплат становить 714 166,21 грн, що є непродуктивним використанням коштів державного бюджету.** У грудні 2021 року всі суми виплачено позивачеві з утриманням передбачених законодавством податків і зборів.

Отже, оскільки законодавчо чітко не врегульовано питання тривалості відпустки членів ВККСУ, можливе різне трактування норм чинного законодавства, застосування в окремих випадках аналогій з іншими законами України і, як наслідок, – створення дискримінаційних умов під час реалізації права на відпустку членів ВККСУ, які є суддями у відставці, що може призвести до непродуктивних

витрат державного бюджету в разі оскарження цією категорією осіб своїх прав у суді.

Потребує законодавчого врегулювання також порядок визначення розміру винагороди члена ВККСУ, який є суддею, якщо розмір його суддівської винагороди менший за розмір посадового окладу судді Верховного Суду з коефіцієнтом 1,5.

Так, згідно з частиною сьомою статті 102 Закону № 1402 винагорода члена ВККСУ, який не є суддею, встановлюється в розмірі посадового окладу судді вищого спеціалізованого суду. Розмір винагороди члена ВККСУ, який є суддею, дорівнює сумі його суддівської винагороди, якщо така сума перевищує розмір посадового окладу судді Верховного Суду з коефіцієнтом 1,5¹⁶.

Водночас розмір винагороди члена ВККСУ, який є суддею, у разі якщо його суддівська винагорода не перевищує розміру посадового окладу судді Верховного Суду з коефіцієнтом 1,5, Законом № 1402 чітко не визначено.

Крім того, визначені відповідно до вимог частини сьомої статті 102 Закону 1402 розміри винагороди членів ВККСУ будуть суттєво відрізнятися, що **створює ризик соціальної напруги між членами ВККСУ.**

Так, у 2022 році розмір винагороди члена ВККСУ, який є суддею, за розрахунками ВККСУ, становив не менше 295,6 тис. грн, а члена ВККСУ, який не є суддею, – 131,4 тис. грн (удвічі менше).

❖ ***Щодо використання бюджетних коштів на оплату послуг (крім комунальних), придбання предметів, матеріалів, обладнання та інвентарю***

Аудитом встановлено, що використання бюджетних коштів на оплату послуг (крім комунальних), придбання предметів, матеріалів, обладнання та інвентарю в окремих випадках здійснювалося з недотриманням вимог нормативно-правових актів.

У 2020–2021 роках ВККСУ в порушення вимог абзацу першого частини першої статті 48 БКУ, пункту 13 Положення про формування та виконання Національної програми інформатизації, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31 серпня 1998 року № 1352, **взяла бюджетні зобов'язання та здійснила платежі у загальній сумі 3500,0 тис. грн за договорами, укладеними з ТОВ «Айкюжн ІТ» 13.07.2020 за № 46 (3000,0 тис. грн) і 04.11.2021 за № 73 (500,0 тис. грн), щодо закупівлі додаткового програмного забезпечення для розширення функціональних можливостей САРП ВККСУ без відповідного погодження з генеральним державним замовником Національної програми інформатизації, що відповідно до пункту 20 частини першої статті 116 БКУ є порушенням бюджетного законодавства.**

У порушення пункту 4 Загальних вимог до програмних продуктів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2009 року № 869, умови договорів, укладених з ТОВ «Айкюжн ІТ» 13.07.2020 за № 46 і

¹⁶ 2102 грн x75x1,25x1,5=295,6 тис. гривень.

04.11.2021 за № 73, незважаючи на предмет договору – створення програмного забезпечення для розширення функціональних можливостей САРП ВККСУ, не містили положень про належність та передачу ВККСУ майнових прав і прав інтелектуальної власності на програмний продукт, що створюється на замовлення державного органу.

Як наслідок, розроблене ТОВ «Айкюжн ІТ» додаткове програмне забезпечення для розширення функціональних можливостей системи автоматизації робочих процесів загальною вартістю 3 500,0 тис. грн Комісії **не належить**.

Крім того, аудитом встановлено **окремі випадки недотримання суб'єктами господарювання виконання договірних зобов'язань** у частині своєчасності надання послуг і поставки товарів.

Відповідно до частини першої статей 216, 230 Господарського кодексу України учасники господарських відносин несуть господарсько-правову відповідальність за правопорушення у сфері господарювання шляхом застосування до правопорушників господарських санкцій на підставах і в порядку, передбачених цим Кодексом, іншими законами та договором. Штрафними санкціями визнаються господарські санкції у вигляді грошової суми (неустойка, штраф, пеня), яку учасник господарських відносин зобов'язаний сплатити у разі порушення ним правил здійснення господарської діяльності, невиконання або неналежного виконання господарського зобов'язання.

Статтею 549 Цивільного кодексу України визначено: неустойка (штраф, пеня) – грошова сума або інше майно, які боржник повинен передати кредиторowi у разі порушення боржником зобов'язання. Штрафом є неустойка, що обчислюється у відсотках від суми невиконаного або неналежно виконаного зобов'язання. Пенею є неустойка, що обчислюється у відсотках від суми несвоєчасно виконаного грошового зобов'язання за кожен день прострочення виконання.

Так, запасні частини для блочного теплового пункту вартістю 72,8 тис. грн ТОВ «ПАМП СЕРВІС» поставило ВККСУ на 4 дні пізніше встановленого договором від 12.12.2019 № 135 строку. Претензійно-позовна робота ВККСУ не здійснювалася. Згідно з пунктом 6 договору штраф за порушення строків виконання зобов'язань застосовується у розмірі 0,1 відс. вартості послуг, з яких допущено прострочення, за кожний день прострочення, а за прострочення понад тридцять днів додатково стягується штраф у розмірі 7 відс. вказаної вартості.

Пеня за порушення строків поставки цих запасних частин становила, за розрахунками, 291,2 грн¹⁷ і ВККСУ не нараховувалася.

Так само, послуги з технічного обслуговування та ремонту холодильних машин за договором від 09.11.2020 № 77 ТОВ «Спецпроектінжиніринг» надало на 7 днів пізніше встановленого строку.

---

¹⁷ 291,18 грн = 72 795 грн (вартість товару) x 0,1 (розмір пені за договором у відсотках) x 4 (дні прострочки).

Відповідно до пункту 7 договору за порушення строків виконання зобов'язань з виконавця стягується пеня у розмірі 0,1 відс. вартості послуг, з яких допущено прострочення, за кожний день прострочення, а за прострочення понад тридцять днів додатково стягується штраф у розмірі 7 відс. вказаної вартості.

Пеня за порушення строків поставки становила, за розрахунками, 1 881,57 гривні¹⁸.

Зазначене стало можливим через відсутність належного контролю як ВККСУ, так і ДСАУ.

Водночас підсумки оцінки роботи підрозділу внутрішнього аудиту ДСАУ засвідчили: через наявний конфлікт інтересів використання результатів діяльності цього підрозділу під час здійснення аудиту є недоцільним.

На момент аудиту також законодавчо не врегульовано питання створення підрозділу внутрішнього аудиту у ВККСУ.

Відповідно до частини третьої статті 26 БКУ розпорядники бюджетних коштів в особі їх керівників організують внутрішній контроль і внутрішній аудит та забезпечують їх здійснення у своїх установах і на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління таких розпорядників бюджетних коштів. Порядок утворення підрозділів внутрішнього аудиту визначається Кабінетом Міністрів України.

Згідно з пунктом 1 Порядку здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 вересня 2011 року № 1001, його дія поширюється на міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, Раду міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київську та Севастопольську міські держадміністрації, інших головних розпорядників коштів державного бюджету, їх територіальні органи та бюджетні установи, які належать до сфери їх управління.

Отже, на відміну від норм БКУ, дія цього Порядку щодо утворення підрозділів внутрішнього аудиту не розповсюджується на таких розпорядників бюджетних коштів, як ВККСУ (не належить до сфери управління ДСАУ).

Встановлені також випадки недосягнення запланованих результатів за рахунок використання мінімального обсягу бюджетних коштів.

Так, водопостачання ВККСУ здійснюється з використанням тимчасового водопроводу (акт технічного приймання тимчасового водопроводу за постійною схемою водопровідних введів від 20.11.2012). Протягом 2013–2020 років ВККСУ надавала ПрАТ «АК «Київводоканал» гарантійні зобов'язання¹⁹ щодо реалізації усього комплексу робіт згідно з його технічними умовами та надання виконавчої

¹⁸ 1 881,57 грн = 268 795 грн (вартість наданих послуг) x 0,1 (розмір пені за умовами договору у відсотках) x 7 (дні прострочки).

¹⁹ 29.08.2013; 26.12.2013; 13.01.2015; 18.10.2017; 16.11.2018; 10.03.2020; 24.09.2020; 23.12.2020.

документації для введення в експлуатацію збудованих водопровідних та каналізаційних мереж.

У 2021 році на виконання умов договору від 15.04.2021 № 32 ТОВ «Проектні новації» виготовило та передало за накладною від 13.12.2021 № б/н проектно-кошторисну документацію на каналізування та водопостачання об'єкта «Капітальний ремонт приміщень будівлі головного корпусу за адресою вул. Генерала Шаповала, 9, м. Київ»²⁰ вартістю 149,0 тис. гривень.

Згідно з договором ТОВ «Проектні новації» зобов'язувалося погодити в повному обсязі проектно-кошторисну документацію в ПрАТ «ДЕТЕК Київські електромережі», ПрАТ «АК «Київводоканал», КП «Київавтодор», АТ «Київгаз», ПрАТ «Укртелеком», Департаменті містобудування та архітектури КМДА та в інших установах (організаціях) за необхідності.

Станом на 31.12.2022 проектно-кошторисну документацію не погоджено в Департаменті містобудування та архітектури Київської міської державної адміністрації, як наслідок, роботи з капітального ремонту не розпочато, договір на водопостачання та/або водовідведення ВККСУ з ПрАТ «АК «Київводоканал» не укладено, що створює ризики незабезпечення належних умов для роботи ВККСУ.

Отже, через невиконання гарантійних зобов'язань у повному обсязі кошти на виготовлення проектно-кошторисної документації в сумі 149,0 тис. грн у 2021 році ВККСУ використано непродуктивно.

Водночас з огляду на те, що роботи за проектом станом на 31.12.2022 не виконувалися, надалі це призведе до збільшення кошторисної вартості будівництва зазначеного об'єкта та додаткових витрат державного бюджету.

Крім того, проектно-кошторисна документація у порушення вимог частини першої статті 31 Закону України від 17 лютого 2011 року № 3038-VI «Про регулювання містобудівної діяльності» навіть на час проведення аудиту ВККСУ не була затверджена.

Результати дослідження питання економності проведення закупівель, свідчать: ціни на придбані ВККСУ товари не перевищували середньоринкових.

ВККСУ до укладання договорів або проведення процедури закупівель здебільшого здійснювала вивчення цін на ринку на відповідні товари, роботи та послуги, водночас у 2019–2022 роках були випадки, що створювали ризики недотримання принципів здійснення закупівель, визначених Законом України від 25 грудня 2015 року № 922-VIII «Про публічні закупівлі», а саме максимальної економії та ефективності (2019 рік – 7 випадків, 2020 рік – 1, 2022 рік – 1).

---

²⁰ Загальна кошторисна вартість станом на 07.09.2021 – 701,7 тис. гривень.

❖ **Щодо інших знахідок аудиту**

Аудитом встановлено **ризик втрати державного майна**. Так, станом на 31.12.2022 на позабалансовому обліку ВККСУ рахувались три двокімнатні квартири загальною вартістю 2 495,2 тис. грн, які розпорядженням Дарницької районної в місті Києві державної адміністрації від 18.03.2014 № 134 включено до переліку службового житла.

На підставі розпоряджень Печерської районної в місті Києві державної адміністрації від 01.10.2014 № 495, від 04.06.2015 № 257 і від 01.10.2014 № 494 ці службові квартири надано в користування членам ВККСУ М.М.І., Ш.Т.А., К.Г.А. **Після припинення повноважень зазначених членів Комісії повернено лише одну службову квартиру** (акт прийняття-передання службового житла від 23.02.2020). Службові квартири, надані в користування Ш.Т.А. і К.Г.А., ВККСУ не повернено.

Довідково. Рішенням Дарницького районного суду м. Києва від 28.04.2016 позов ВККСУ задоволено, ордер на службове жите приміщення від 01.10.2014 № 012878, виданий Печерською в м. Києві державною адміністрацією на ім'я Ш.Т.А. на квартиру № 316, визнано недійсним, Ш.Т.А., Ш.О.В., Ш.А.С. висилено з квартири без надання іншого жилого приміщення. Ухвалою Апеляційного суду міста Києва від 29.11.2016 апеляційну скаргу Ш.Т.А. відхилено, рішення Дарницького районного суду м. Києва від 28.04.2016 залишено без змін. Ухвалою Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 08.11.2017 касаційну скаргу Ш.Т.А. задоволено частково, рішення Дарницького районного суду м. Києва від 28.04.2016 та ухвалу апеляційного суду м. Києва від 29.11.2016 скасовано, а справу передано на розгляд до суду першої інстанції. На час аудиту справа перебувала в провадженні у Дарницькому районному суді міста Києва.

Рішенням Дарницького районного суду м. Києва від 03.12.2018 у задоволенні позову ВККСУ до К.Г.А., К.М.Я., К.Н.М., Печерської в м. Києві державної адміністрації про визнання ордера недійсним та виселення без надання іншого жилого приміщення відмовлено. Протягом 2019–2020 років справа розглядалася у Київському апеляційному суді і Касаційному цивільному суді Верховного Суду, прийнято постанови на користь ВККСУ. Секретаріатом Комісії 15.12.2020 до Дарницького районного відділу державної виконавчої служби у місті Києві Центрального міжрегіонального управління Міністерства юстиції пред'явлено до виконання три виконавчі листи у справі № 753/1956/18 (№ 753/5180/15-ц). Постановою Дарницького районного відділу державної виконавчої служби у місті Києві Центрального міжрегіонального управління Міністерства юстиції від 27.01.2021 зазначені виконавчі листи повернено до ВККСУ відповідно до пункту 6 статті 4, статті 28 Закону України від 02 червня 2016 року № 1404-VIII «Про виконавче провадження» (подано неповноважною особою).

Рекомендації

ДСАУ під час визначення результативних показників бюджетної програми за КПКВК 0501020 дотримуватися Загальних вимог № 1536, зокрема в частині забезпечення підтвердження цих показників офіційною державною статистичною, фінансовою та іншою звітністю, даними бухгалтерського, статистичного та внутрішньогосподарського (управлінського) обліку, що є джерелами інформації для визначення результативних показників, або розрахунку за допомогою математичних дій з показниками таких звітності та обліку.

ВККСУ:

до 01.11.2023 ініціювати внесення змін до:

- Закону № 1402 для законодавчого врегулювання тривалості відпустки членів ВККСУ, у тому числі суддів та суддів у відставці, а також удосконалення порядку визначення розміру винагороди члена ВККСУ;

- Порядку здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 вересня 2011 року № 1001, щодо поширення його дії на ВККСУ;

до 31.12.2023:

- зобов'язати ТОВ «Проектні новації» погодити в Департаменті містобудування та архітектури Київської міської державної адміністрації проектно-кошторисну документацію на каналізування та водопостачання будівлі головного корпусу ВККСУ;

- вжити заходів щодо пошуку шляхів отримання від ТОВ «Айкюжн ІТ» майнових прав на створене програмне забезпечення САРП ВККСУ;

- під час виконання завдань (проектів) Національної програми інформатизації брати бюджетні зобов'язання та здійснювати платежі за такими завданнями (проектами) тільки після їх погодження з генеральним державним замовником;

до 01.11.2023 переглянути стан виконання контрагентами умов укладених договорів та у разі їх невиконання провести відповідну претензійно-позовну роботу;

з 01.09.2023 для зниження ризику закупівлі товарів за завищеними цінами запровадити постійний моніторинг цін на товари, роботи і послуги.

7. ІНФОРМАЦІЯ ПРО АУДИТ

Предмет та обсяг аудиту

Аудит проведено відповідно до Закону України «Про Рахункову палату» та Міжнародних стандартів вищих органів аудиту (ISSAI) в частині, що не суперечить Конституції та законам України. Відповідно до ISSAI аудиторі використовували професійне судження та дотримувалися професійного скептицизму протягом усього аудиту.

Мета аудиту – перевірити, чи ефективно забезпечується участь ВККСУ у формуванні суддівського корпусу; дати оцінку продуктивності, результативності, економності використання коштів державного бюджету за КПКВК 0501020 у 2019–2022 роках, спрямованих на забезпечення виконання функцій та завдань ВККСУ; підготувати рекомендації з удосконалення формування суддівського корпусу.

Контрольною групою заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) застосовано комбінований аудиторський підхід для отримання надійних аудиторських доказів, орієнтований на результат і проблему.

Предмет аудиту – дослідження забезпечення виконання ВККСУ як державним колегіальним органом суддівського врядування функцій та завдань і підготовка відповідних рекомендацій з удосконалення формування суддівського корпусу; кошти

державного бюджету за КПКВК 0501020 у 2019–2022 роках, спрямовані на забезпечення виконання функцій та завдань ВККСУ (економність, продуктивність і результативність використання); нормативно-правові, розпорядчі акти, інші документи, які регламентують діяльність ВККСУ; управлінські рішення щодо забезпечення діяльності ВККСУ.

Зважаючи на необхідність комплексного висвітлення теми аудиту, додатково використано елементи аудиту відповідності. Об'єкти контрольного заходу перевірялися шляхом вивчення та аналізу нормативно-правових і розпорядчих актів, прийнятих управлінських рішень, даних бюджетної, фінансової та статистичної звітності, первинних документів, а також даних, отриманих на запити Рахункової палати.

Для визначення суттєвості аудиторі керувалися професійним судженням. Під час визначення суттєвості за характером і контекстом враховано соціальну і політичну значущість питання аудиту.

Визначення кількісних показників суттєвості здійснено за 2019–2022 роки. Суттєвими визначено касові видатки, які становили значну питому вагу в складі загального обсягу касових видатків, зокрема, на оплату праці, оплату послуг (крім комунальних), предметів, матеріалів, обладнання (у тому числі і довгострокового користування) та інвентарю.

З урахуванням зазначеного аудиторами ідентифіковано питання аудиту, що є важливими для користувачів відповідної інформації і ґрунтуються на суттєвих проблемах і ризиках, виявлених під час планування аудиту.

Обмеження аудиту

Воєнні: аудит проводився з обмеженнями, встановленими відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 р. № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України від 24 лютого 2022 р. № 2102 (із змінами).

Критерії аудиту

Під час здійснення аудиту застосовано сукупність критеріїв, систематизованих за напрямками дослідження та характером причинного зв'язку²¹ і спрямованих на виявлення ознак, достатніх для висвітлення мети аудиту.

Критеріями аудиту є орієнтири, ідентифіковані як зразки відповідних процесів, та вимоги, визначені нормативно-правовими актами.

Визначення критеріїв аудиту здійснено з урахуванням:

- Міжнародного стандарту вищих органів аудиту (ISSAI) 300 «Принципи аудиту діяльності»;
- ідентифікації ризиків сфери, що досліджується;
- правового забезпечення сфери діяльності, що досліджується, і встановлення показників, які вказують на відповідність її законам і нормативно-правовим актам;

²¹ Під поняттям «причинний зв'язок» розуміється зв'язок між дією і певним наслідком.

- розпорядчих і регламентуючих документів, аналітичних, звітних і статистичних матеріалів та встановлених для процесів, що досліджуються, норм, нормативів, планових показників.

Обрані критерії ґрунтуються на принципах надійності, об'єктивності, корисності, зрозумілості, порівняльності, повноти та прийнятності.

Наші критерії оцінки:

- оцінено участь ВККСУ у формуванні суддівського корпусу, як забезпечувалося виконання функцій і завдань, досягнення відповідних цілей (ведення обліку даних щодо кількості посад суддів у судах, у тому числі вакантних, добір кандидатів для призначення на посаду судді, внесення до ВРП рекомендацій про призначення кандидата на посаду судді та переведення судді, зменшення кількості вакантних посад суддів у судах, навантаженості на суддів);

- досліджено, як відбувалося досягнення цілей кваліфікаційного оцінювання, забезпечення його проведення для 98 відс. суддів (кандидатів на посаду судді), які підлягали оцінюванню;

- досліджено проблеми ВККСУ в процесі забезпечення ведення суддівських досьє (досьє кандидатів на посаду судді), а також наскільки економнішим став цей процес;

- оцінено, як здійснювалося планування та використання коштів державного бюджету, виділених на забезпечення виконання функцій і завдань ВККСУ, наскільки ці процеси були продуктивними та економними (досягнуто запланованих результатів за рахунок використання мінімального обсягу бюджетних коштів або досягнуто максимального результату при їх використанні), чи дотримано вимоги нормативно-правових актів.

Використані методи аудиту

Під час проведення аудиту використовувалися загальнонаукові (аналіз, синтез, індукція і дедукція) та спеціальні (органолептичні) методи дослідження (опис, спостереження, рахунок, тестування, анкетне опитування, інтерв'ю, вибірка тощо).

Для отримання аудиторських доказів при дослідженні питань «Чи досягнуто цілей з формування суддівського корпусу», «Чи досягнуто цілей кваліфікаційного оцінювання», «Чи став процес ведення суддівських досьє (досьє кандидатів на посаду судді) економнішим» застосовувалася комбінація різних методів і прийомів, певні логічні операції (аналіз, обстеження, вторинні дані, інтерв'ю). Під час дослідження питання «Чи був процес планування та фінансування заходів із забезпечення виконання функцій і завдань ВККСУ продуктивним, результативним, економним» використовувалися такі методи, як рахунок, тестування, вибірка. Отже, на підставі розуміння предмета аудиту та виявлених ризиків аудиторі встановлювали найбільш відповідний спосіб визначення вибірки і кількості необхідних транзакцій (випадків), кількості ситуацій тощо.

8. СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

БКУ	Бюджетний кодекс України від 08 липня 2010 року № 2456 (зі змінами)
Вимоги № 1536	Загальні вимоги до визначення результативних показників бюджетних програм, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 10 грудня 2010 року № 1536 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 15 червня 2015 року № 553), зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27 грудня 2010 року за № 1353/186484
ВККСУ, Комісія	Вища кваліфікаційна комісія суддів України
ВРП	Вища рада правосуддя
ДСАУ	Державна судова адміністрація України
ЄСІТС	Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система
Закон № 1402	Закон України від 2 червня 2016 року № 1402-VIII «Про судоустрій і статус суддів» (зі змінами)
Закон № 193	Закон України від 16 жовтня 2019 року № 193-IX «Про внесення змін до Закону України “Про судоустрій і статус суддів” та деяких законів України щодо діяльності органів суддівського врядування»
Закон № 1798	Закон України від 21 грудня 2016 року № 1798-VIII «Про Вищу раду правосуддя» (зі змінами)
Закон № 1700	Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII «Про запобігання корупції» (зі змінами)
КПКВК 0501020	КПКВК 0501020 «Забезпечення здійснення правосуддя місцевими, апеляційними судами та функціонування органів і установ системи правосуддя»
Порядок № 500	Порядок надання державним службовцям матеріальної допомоги на вирішення соціально-побутових питань, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 08 серпня 2016 року № 500

Порядок № 150	Порядок формування і ведення суддівського досьє, затверджений рішенням Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 15.11.2016 № 150/зп-16
Порядок № 150 К	Порядок формування і ведення досьє кандидата на посаду судді, затверджений рішенням Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 15.11.2016 № 150/зп-16
Положення секретаріат	про Положення про секретаріат Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, затверджене рішенням Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 25.11.2016 № 157/зп-16
Положення інспектора	про Положення про інспектора Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, затверджене рішенням Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 07.04.2017 № 30/зп-17
Правила	Правила ведення обліку даних про кількість посад суддів
Регламент	Регламент Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, затверджений рішенням Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 13.10.2016 № 81/зп-16
Стратегія	Стратегія розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021–2023 роки, затверджена Указом Президента України від 11 червня 2021 року № 231/2021
САРП ВККСУ	Система автоматизації робочих процесів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України»

Член Рахункової палати

Геннадій ПЛІС